

Technická univerzita v Liberci
FAKULTA PŘÍRODOVĚDNĚ-HUMANITNÍ A PEDAGOGICKÁ

Katedra: Katedra pedagogiky a psychologie
Studijní program: bakalářské studium
Studijní obor (kombinace): Doplnkové pedagogické studium

Srovnání práce výchovných poradců na základních
a středních školách

The confrontation of educational consultant's at
basic and secondary schools

Bakalářská práce: 09-FP-KPP-8

Autor:
Jaroslava Kopecká

Podpis:

Adresa:
Robousy 37
Jičín, 50601

Vedoucí práce: PhDr. Vladimír Píša
Konzultant: Mgr. Věra Dutková

Počet

| stran | grafů | obrázků | tabulek | pramenů | příloh |
|-------|-------|---------|---------|---------|--------|
| 49 | 0 | 2 | 1 | 16 | 4 |

V Liberci dne: 10. 5. 2009

Zadání práce

Prohlášení

Byla jsem seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím bakalářské práce a konzultantem.

V Liberci dne: 10. 5. 2009

.....

Ráda bych poděkovala

PhDr. Vladimíru Pišovi

– ředitel PPP v Liberci, přednášející na TUL,
za pomoc a podnětné připomínky při vypracování bakalářské práce.

Mgr. Elišce Hvězdové,

- ředitelka Základní školy a Mateřské školy ve Vysokém Veselí, okres Jičín,

Mgr. Věře Dutkovské,

- výchovná poradkyně při ZŠ,

Mgr. Pavlíně Havelkové,

- výchovná poradkyně při ZŠ,

Mgr. Šárce Horákové

- výchovná poradkyně na Gymnáziu a SOŠPg v Nové Pace
za poskytnutí cenných rad a materiálů ke zpracování.

Celé své rodině, manželovi a Matýskovi za trpělivost, mamince za hlídání.

Děkuji

Resumé

Práce na téma „Srovnání práce výchovného poradce na základní škole a střední škole“ popisuje základní náplň práce výchovných poradců. Vysvětluje pojem poradenství obecně, charakterizuje osobu výchovného poradce. Popisuje metody používané v poradenství, typy problémů. V další části analyzuje jednotlivé body náplně práce výchovných poradců a srovnává práci výchovného poradce základní školy a střední školy.

Summary

The topic of the work „The Confrontation of Educational Consultant's work at Basic and Secondary Schools“ describes general contents of work of educational consultants. It explains the conception of consultancy in general, it characterizes the person of educational consultant. It describes the methods used in consultancy, the types of problems. In the following part it analyses the individual points of the educational consultant's conception at basic and secondary school.

Das Resümee

Das Thema der Arbeit lautet: „Die Vergleichung der Arbeit des Erziehungsberaters an der Grundschule und der Mittelschule.“ Sie beschreibt den gründlichen Inhalt der Arbeit des Erziehungsberaters. Sie erklärt den Begriff des Erziehungsbeitrags in allgemeiner Ebene, sie charakterisiert die Person des Erziehungsberaters. Sie beschreibt Methoden, die im Erziehungsbeitrag benutzt werden, Typen von Problemen. Im nächsten Teil analysiert sie einzelne Punkte der Tätigkeit des Erziehungsberaters und vergleicht die Arbeit des Erziehungsberaters an der Grundschule und der Mittelschule.

Klíčová slova

Výchovný poradce, poradenství, diagnostika, výchovné problémy, poruchy učení, volba povolání

Keywords

Educational consultant, consultancy, diagnostics, education problems, learning disorders, option of career

die Schlüsselwörter

der Erziehungsberater, der Beratungsdienst, die Diagnostik, die Erziehungsschwierigkeiten, die Störungen des Lernens, die Berufswahl

Seznam použitých zkratek

| | |
|-----|-----------------------------------|
| IVP | individuálně vzdělávací plán |
| LMD | lehká mozková dysfunkce |
| PPP | pedagogicko-psychologická poradna |
| SPU | specifické poruchy učení |
| SŠ | střední škola |
| ŠVP | školní vzdělávací plán |
| TU | třídní učitel |
| VOŠ | vyšší odborná škola |
| VP | výchovný poradce |
| VŠ | vysoká škola |
| ZŠ | základní škola |

| | | |
|----------|---|-----------|
| 1 | ÚVOD..... | 10 |
| 2 | PORADENSTVÍ..... | 11 |
| 2.1 | Definice poradenství..... | 11 |
| 2.2 | Funkce poradenství..... | 11 |
| 2.3 | Cíle poradenství..... | 11 |
| 2.4 | Poradenství ve školství podle legislativních předpisů..... | 11 |
| 2.5 | Standardní činnosti školy..... | 12 |
| 2.6 | Metodické a informační činnosti..... | 13 |
| 2.7 | Zásady poradenského přístupu..... | 14 |
| 2.8 | Fáze poradenského procesu..... | 14 |
| 3 | VÝCHOVNÝ PORADCE..... | 15 |
| 3.1 | Osobnost poradce..... | 15 |
| 3.2 | Kompetence poradce..... | 15 |
| 3.3 | Rizika..... | 16 |
| 3.4 | Specifičnost postavení výchovného poradce..... | 16 |
| 3.5 | Pracovní náplň výchovného poradce..... | 16 |
| 3.5.1 | Metodická a informační činnost..... | 16 |
| 3.5.2 | Práce se žáky s výukovými a výchovnými problémy..... | 17 |
| 3.5.3 | Specifické oblasti..... | 18 |
| 3.5.4 | Volba povolání..... | 18 |
| 4 | DIAGNOSTIKA..... | 19 |
| 4.1 | Pozorování..... | 19 |
| 4.1.1 | Pozorování skupiny..... | 19 |
| 4.1.2 | Pozorování jedince..... | 19 |
| 4.2 | Rozhovor..... | 20 |
| 4.2.1 | Během rozhovoru používáme:..... | 20 |
| 4.2.2 | Neverbální projevy při rozhovoru..... | 21 |
| 4.3 | Testové diagnostické metody..... | 21 |
| 4.4 | Anamnéza..... | 21 |
| 4.5 | Kazuistika..... | 22 |
| 5 | TYPY PROBLÉMŮ..... | 24 |
| 5.1 | Problémy ve škole..... | 24 |
| 5.2 | Problémy chování..... | 24 |
| 5.3 | Problémy v rodině..... | 24 |
| 5.4 | Problémy u dítěte..... | 25 |
| 5.5 | Volba povolání..... | 25 |
| 6 | STRUČNÝ POPIS SLEDOVANÝCH ŠKOL..... | 26 |
| 6.1 | Základní škola a Mateřská škola ve Vysokém Veselí, okres Jičín..... | 26 |
| 6.2 | Gymnázium a Střední odborná škola pedagogická v Nové Pace..... | 26 |
| 7 | PORUCHY UČENÍ..... | 28 |
| 7.1 | Přehled nejčastějších poruch učení..... | 28 |
| 7.2 | Předpona dys-, LMD..... | 28 |

| | | |
|-----------|--|-----------|
| 7.3 | Individuální vzdělávací plán | 29 |
| 7.4 | IVP na sledovaných školách | 30 |
| 8 | RIZIKOVÉ JEVY V CHOVÁNÍ ŽÁKŮ | 31 |
| 8.1 | Neplnění školních povinností | 31 |
| 8.1.1 | Neplnění školních povinností na sledovaných školách | 31 |
| 8.2 | Záškoláctví..... | 32 |
| 8.3 | Šikana..... | 33 |
| 8.3.1 | Definice šikany | 33 |
| 8.3.2 | Postup při řešení šikany | 33 |
| 8.3.3 | Výchovná opatření při šikaně | 34 |
| 8.4 | Návykové látky | 34 |
| 8.4.1 | Kouření | 34 |
| 8.4.2 | Alkohol | 35 |
| 8.4.3 | Omamné a psychotropní látky | 35 |
| 8.5 | Policie – šetření a výslech žáků | 36 |
| 9 | VOLBA POVOLÁNÍ V PRAXI | 37 |
| 9.1 | Aktivity v průběhu školního roku na základní škole | 37 |
| 9.2 | Aktivity v průběhu školního roku na střední škole | 38 |
| 9.3 | Aktivity v rámci předmětů | 38 |
| 9.4 | Testování úřadem práce | 39 |
| 9.5 | PPP | 39 |
| 9.6 | Shrnutí..... | 39 |
| 10 | KAZUISTIKA PROBLÉMOVÉ DÍVKY ZE ZÁKLADNÍ ŠKOLY | 40 |
| 10.1 | Citace z úředních dokumentů pro konání výchovných komisí ve šk. r. 2007/08..... | 41 |
| 10.2 | Citace z úředních dokumentů pro konání výchovných komisí ve šk. r. 2008/09..... | 43 |
| 10.3 | Zhodnocení práce výchovné poradkyně v této kauze..... | 47 |
| 11 | ZÁVĚR | 48 |

Seznam příloh

| | |
|--------------|--|
| Příloha č. 1 | Smlouva o individuálním studijním plánu žáka |
| Příloha č. 2 | Výchovná opatření na ZŠ a SŠ |
| Příloha č. 3 | Sankční řád |
| Příloha č. 4 | Výchovná komise - zápis |

1 Úvod

Téma mé bakalářské práce je „Srovnání práce výchovných poradců na základních a středních školách“. Pro toto téma jsem se rozhodla, protože pracuji jako učitelka základní školy a oblast výchovného poradenství mne velmi zajímá. Rozhodla jsem se proto blíže se s problematikou seznámit.

Hlavní otázkou, kterou jsem si položila, bylo:

“ Jak funguje výchovné poradenství na školách? Je to jen prázdná nenaplněná funkce, nebo je užitečná a smysluplná činnost?“

K tomu mi sloužily dílčí cíle, obecná charakteristika poradenství, jeho účel a cíle, konkrétní náplň práce výchovného poradce v obecné rovině, tedy bez rozlišení základní či střední školy. Vycházela jsem zejména ze zdrojů Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Zjišťovala jsem diagnostické metody, které výchovní poradci používají.

V praktické části práce jsem se zaměřila na skutečně řešené typy problémů ve školách. Navštívila jsem několik výchovných poradců, pedagogicko-psychologickou poradnu a úřad práce. Z rozhovorů vedených s odborníky jsem pak vypracovala přehled rizikových jevů, se kterými se výchovní poradci setkávají.

Na závěr práce jsem se rozhodla pomocí kazuistiky ilustrovat reálný případ problémové dívky na základní škole.

2 Poradenství

(Hadjmoussová, 2002)

2.1 Definice poradenství

Poradenství je odborná pomoc lidem v osobních i meziosobních (sociálních) problémech. Měla by jedinci pomoci lépe pochopit vlastní životní situaci a vlastní životní úkoly, které před ním stojí. Vychází především z poznatků psychologie a speciální pedagogiky.

2.2 Funkce poradenství

- Poradenství slouží jako prevence. Vytváří podmínky pro osobní růst klienta, tj. předchází případným problémům klienta (např. protidrogové programy).
- Nápravná funkce řeší konkrétní problémy klienta

2.3 Cíle poradenství

- Rozpoznání případného osobního problému – tzn. v čem spočívá a jak ho realisticky řešit.
- Pomoc klientovi při přijetí svobodného rozhodnutí i jeho důsledků.
- Ujasnění krátkodobých a dlouhodobých osobních cílů a jejich případná modifikace.
- Umožnění lepšího sebe poznání, vlastních slabin i předností klienta.
- Dosažení kladného sebehodnocení, sebedůvěry, rozvíjení schopností důvěřovat i ostatním lidem.

2.4 Poradenství ve školství podle legislativních předpisů

Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, §7

- (1) Ředitel základní, střední a vyšší odborné školy zabezpečuje poskytování poradenských služeb ve škole zpravidla výchovným poradcem a školním metodikem prevence, kteří spolupracují zejména s třídními učiteli, učiteli výchov, případně s dalšími pedagogickými pracovníky školy. Poskytování poradenských ve škole může být zajišťováno i školním psychologem nebo školním speciálním pedagogem.

- (2) Ve škole jsou zajišťovány poradenské služby v rozsahu odpovídajícím počtu a vzdělávacím potřebám žáků školy zaměřené na:
- a) prevenci školní neúspěšnosti,
 - b) primární prevenci sociálně patologických jevů,
 - c) kariérové poradenství integrující vzdělávací, informační a poradenskou podporu vhodné volbě vzdělávací cesty a pozdějšímu profesnímu uplatnění,
 - d) odbornou podporu při integraci a vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, včetně žáků z jiného kulturního prostředí a žáků se sociálním znevýhodněním,
 - e) péči o vzdělávání nadaných a mimořádně nadaných žáků,
 - f) průběžnou a dlouhodobou péči o žáky s neprospěchem a vytváření předpokladů pro jeho snižování a
 - g) metodickou podporu učitelům při aplikaci psychologických a speciálně pedagogických poznatků a dovedností do vzdělávací činnosti školy.

2.5 Standardní činnosti školy

Příloha č. 3 k vyhlášce č. 72/2005 Sb.

1. Standardní činnosti výchovného poradce
2. Poradenské činnosti:
 - 1) Kariérové poradenství a poradenská pomoc při rozhodování o další vzdělávací a profesní cestě žáků, tj. zejména:
 - a) koordinace mezi hlavními oblastmi kariérového poradenství – kariérovým vzděláváním a diagnosticko-poradenskými činnostmi zaměřenými k volbě vzdělávací cesty žáka,
 - b) základní skupinová šetření k volbě povolání, administraci, zpracování a interpretaci zájmových dotazníků v rámci vlastní odborné kompetence a analýzy preferencí v oblasti volby povolání žáků,
 - c) individuální šetření k volbě povolání a individuální poradenství v této oblasti (ve spolupráci s třídním učitelem),
 - d) spolupráce se školskými poradenskými zařízeními (poradna, centrum) a středisky výchovné péče při zajišťování poradenských služeb přesahujících kompetence školy,

- e) zajišťování skupinových návštěv žáků školy v informačních poradenských střediscích úřadů práce a poskytování informací žákům a zákonným zástupcům o možnosti individuálního využití informačních služeb těchto středisek.
- 2) Vyhledávání a orientační šetření žáků, jejichž vývoj a vzdělávání vyžadují zvláštní pozornost a příprava návrhů na další péči o tyto žáky.
- 3) Zajišťování nebo zprostředkování diagnostiky speciálních vzdělávacích potřeb (vstupní a průběžné) a intervenčních činností pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.
- 4) Příprava podmínek pro integraci žáků se zdravotním postižením ve škole, koordinace poskytování poradenských služeb těmto žákům školou a školskými poradenskými zařízeními a koordinace vzdělávacích opatření u těchto žáků.
- 5) Poskytování služeb kariérového poradenství žákům/cizincům se zřetelem k jejich speciálním vzdělávacím potřebám.

2.6 Metodické a informační činnosti

- 1) Zprostředkování nových metod pedagogické diagnostiky a intervence.
- 2) Metodická pomoc pedagogickým pracovníkům školy v otázkách kariérového rozhodování žáků, integrace, individuálních vzdělávacích plánů, práce s nadanými žáky apod.
- 3) Předávání odborných informací z oblasti kariérového poradenství a péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami pedagogickým pracovníkům školy.
- 4) Poskytování informací o činnosti školy, školských a dalších poradenských zařízeních v regionu, o jejich zaměření, kompetencích a o možnostech využívání jejich služeb žákům a jejich zákonným zástupcům.
- 5) Shromažďování odborných zpráv a informací o žácích v poradenské péči dalších poradenských zařízení a jejich zajištění v souladu s předpisy o ochraně osobních údajů.
- 6) Vedení písemných záznamů umožňujících doložit rozsah a obsah činnosti výchovného poradce, navržená a realizovaná opatření.

2.7 Zásady poradenského přístupu

Velmi důležitá je svoboda klienta. Poradce na něj nesmí vyvíjet jakýkoliv nátlak v rozhodování tak, aby klient mohl učinit svobodné rozhodnutí a přijal je s plnou zodpovědností.

Přestože poradce nesouhlasí s klientovým chováním a vyhodnotí je jako neproduktivní či škodlivé, neztrácí klient v jeho očích nic ze své lidské důstojnosti. Obsah rozhovorů je důvěrný, pouze s výjimkou vážného ohrožení klienta nebo jiné osoby, trestného činu.

Aby mohl poradenský proces vůbec proběhnout, je nutná spolupráce ze strany klienta.

Poradce má být pravdivý. Pravda se musí sdělovat šetrně a zároveň otevřít perspektivu do budoucna. (Hadjmoussová, 2002)

2.8 Fáze poradenského procesu

Jsou epigenetické tj. je vždy nutné jednu fázi uzavřít než se otevře další.

1. **Seznámení** – získání základních informací o klientovi a vytvoření důvěry.
2. **Diagnóza** – tj. vymezení problému klienta.
3. **Volba cíle a alternativ řešení** – poradce navrhuje alternativy řešení, jednotlivé kroky a techniky vzhledem ke klientovi.
4. **Klientovo rozhodnutí.**
5. **Podpora klienta poradcem** – pomoc při ovládnutí zvolené techniky, hodnocení výsledků, případně korekce chyb. (Hadjmoussová, 2002)

Jinými slovy – identifikace problému, pracovní fáze a rozhodnutí vedoucí k akci.

3 Výchovní poradce

(Hadjmoussová, 2002)

3.1 Osobnost poradce

Základními požadavky na práci výchovného poradce, je chtít pomáhat, být citlivý k problémům druhého člověka. Poradce by tedy měl být spíše extrovert, ale ne extrémní, měl by být schopen empatie (vcítění). Osoba poradce by měla být vnitřně silná, stabilní a vyvážená, umět udržet si odstup.

3.2 Kompetence poradce

Kognitivní kompetence:

- dostatečné znalosti a vědomosti v psychologii, speciální pedagogice a dalších potřebných oborech
- znalost teorií osobnosti a poradenských směrů
- znalost metod a technik diagnostiky a intervence v poradenství
- orientace v poradenském systému obecně, i v konkrétním regionu
- schopnost jasně a srozumitelně formulovat sdělení v kontaktu s klientem, rodiči a školou i s dalšími poradenskými institucemi
- znalost právních a etických norem, týkající se činnosti poradce
- ochota dále se vzdělávat, nespokojovat se s dosaženou úrovní
- být otevřen novým poznatkům jak obecně tak i v oblasti, týkající se profesionálního zaměření či konkrétního případu

Dovednosti poradce:

- základní komunikační dovednosti
- základní sociální dovednosti
- vytváření a udržování mezilidských vztahů
- účinně projevovat přijetí klienta
- dovednost pozitivního ovlivňování klienta, bez manipulace
- umět objektivně hodnotit a interpretovat pozorované jevy a chování klienta
- zvládnout volbu přiměřeného typu intervence
- poskytování podpory klientovi
- umět ukončit poradenský proces

3.3 Rizika

Mezi rizika, které postihují výkon výchovného poradce patří tyto jevy: rutina, vševědounost, moralizace, bagatelizace, záchrana, soucit, projekce vlastních problémů, identifikace.

Významným rizikem pro poradce je tzv. „syndrom vyhoření“ (burn-out). Jedná se o důsledek dlouhodobého stresu, který se nejčastěji vyskytuje právě u pomáhajících profesí.

3.4 Specifičnost postavení výchovného poradce

Výchovný poradce je pedagog, odborně připraven pro výchovné poradenství, který pomáhá při profesní orientaci a řešení výchovných otázek, věnuje zvláštní pozornost poruchám dětí a mládeže z hlediska pedagogické, psychologické a sociální normy, jejich zjišťování, prevenci a nápravě. Jeho práci garantují pedagogicko-psychologické poradny a speciálně pedagogická centra. Je zodpovědný řediteli školy.

Rozsah působnosti výchovného poradce na škole stanovuje nařízení vlády č. 75/2005 Sb., o stanovení rozsahu přímé vyučovací, přímé výchovné, přímé speciálně pedagogické a přímé pedagogicko-psychologické činnosti pedagogických pracovníků, a to následujícím způsobem. Učiteli – výchovnému poradci se snižuje týdenní rozsah přímé pedagogické činnosti:

V základní a střední škole s počtem žáků

- do 150 o 1 hodinu týdně,
- do 250 o 2 hodiny týdně,
- do 550 o 3 hodiny týdně,
- do 800 o 4 hodiny týdně,
- nad 800 o 5 hodin týdně.

3.5 Pracovní náplň výchovného poradce

(Pospíšilová – Tyšer, 2003)

3.5.1 Metodická a informační činnost

- Metodicky usměrňuje a sjednocuje diagnostickou činnost třídních učitelů a poskytuje jim obsahovou metodickou pomoc.
- Uskutečňuje vlastní diagnostickou činnost u žáků, kteří ji vyžadují z výchovných, vzdělávacích, profesně orientačních, sociálních a jiných důvodů.

- Předkládá vedení školy návrhy a doporučení týkající se výchovy, vzdělání, prevence a nápravy problémů.
- Organizuje školní vzdělávací akce a doporučuje některé typy dalšího vzdělávání.
- Informuje rodiče žáků a učitele o činnosti zařízení výchovného poradenství a diagnostických ústavů, o možnostech využití jejich odborných služeb.
- Sleduje změny v právních předpisech týkajících se problematiky výchovného poradenství a seznamuje s nimi ostatní pedagogické pracovníky.
- Sám se vzdělává v oblasti nových a alternativních výchovných trendů, informuje o nich ostatní pedagogické pracovníky.
- Organizuje individuální porady s rodiči při řešení výchovných a výukových problémů žáků.
- Úzce spolupracuje se školním psychologem, se speciálním pedagogem a ostatními pedagogickými pracovníky.
- Pečuje o nadané žáky.

3.5.2 Práce se žáky s výukovými a výchovnými problémy.

- Pomáhá třídním učitelům při vyhledávání a sledování problematických žáků, dává návrhy na další péči o tyto žáky.
- Pomáhá učitelům při shromažďování podkladů pro psychologická a speciálně pedagogická vyšetření.
- Projednává s třídními učiteli dodatečný odklad školní docházky, přearazení žáka do jiného typu škol, užití slovního hodnocení.
- Podává rodičům návrhy na vyšetření dítěte v pedagogicko psychologické poradně nebo ve speciálně-pedagogickém centru.
- Věnuje zvýšenou pozornost žákům s problémovým vývojem a rizikovým chováním.
- Podílí se na zpracování individuálního plánu a další dokumentace pro integrované žáky, pro žáky problémové (sociálně obtížně adaptabilní) i pro žáky pocházející ze složitých rodinných podmínek.
- Zajišťuje vedení dokumentace integrovaných žáků.
- Ve spolupráci s vedením školy a pedagogickými pracovníky se podílí na výchovných programech, zaměřených na nápravu problematických žáků.

3.5.3 Specifické oblasti

- Ve spolupráci s třídními učiteli sleduje žáky nadané a talentované, navrhuje další péči o tyto žáky.
- Pomáhá při řešení konfliktních situací ve škole (rodič – učitel, učitel – žák, žák – žák).
- Sleduje projevy zneužívání návykových látek a ostatní sociálně patologické jevy (patologické hráčství, šikanování, vandalismus, brutalita, rasismus, kriminalitu,...) a navrhuje nápravná opatření.
- Zajišťuje koordinaci a spolupráci při osvětových a konzultačních akcích k problematice návykových látek a ostatních sociálně patologických jevů (zákonní zástupci, pedagogičtí pracovníci, odborníci).
- Spolu s vedením školy zajišťuje spolupráci s orgány státní správy a samosprávy, zejména s orgány péče o dítě, sociálním kurátorem, sociálně právní komisí na ochranu dítěte, s Policií ČR a krizovým centrem.

3.5.4 Volba povolání

- Poskytuje poradenskou činnost pro rodiče a žáky při volbě povolání.
- Zjišťuje zájem žáků o studium ve středních školách, spolupracuje s třídními učiteli.
- Eviduje nabídku studia ve středních školách a další informace významné pro volbu dalšího studia, zajišťuje styk se zástupci středních škol, spolupracuje s úřadem práce.
- Je zodpovědný za správné vyplnění a včasné odeslání přihlášek do středních škol.
- Podává pedagogické radě zprávu o žácích, kteří nedokončí povinnou školní docházku v základní škole a mají zájem studovat odpovídající učební obor, o žácích, kteří mají změněnou pracovní schopnost. Zajišťuje pro tyto žáky přihlášky a veškeré potřebné informace.
- Zpracovává přehled o úspěšnosti žáků v přijímacím řízení.
- Poskytuje rodičům a žákům informace při odvolacím řízení.
- Podílí se na tvorbě tematického plánu učiva pro volbu povolání.

4 Diagnostika

(Hadjmoussová - Duplinský, 2002)

4.1 Pozorování

Pozorování je záměrným, cílevědomým a plánovitým sledováním smyslově vnímatelných jevů. Je to základní diagnostická metoda, která je neodmyslitelnou součástí všech dalších metod.

Z hlediska rozsahu můžeme pozorování rozlišit na volné a systematické. Pokud si potřebujeme udělat celkovou představu o situaci, pak si všímáme celé šíře pozorovatelných jevů a toto pozorování nazýváme volné. Naopak systematické pozorování je více zaměřené a také vyžaduje větší předběžnou přípravu.

Pozorovatel může být přítomen situaci – přímé a nebo využije techniku (například videozáznam) – nepřímé pozorování.

4.1.1 Pozorování skupiny

- Sledujeme a zaznamenáváme interakce v malých sociálních skupinách.
- Je zaměřeno na sledování činností účastníků, nikoliv na vztahy. Obvykle je to analýza učitel – žák.

4.1.2 Pozorování jedince

- ***Tělesné znaky a vzhled*** – konstituce, zdatnost či neohrabanost, přitažlivost, tloušťka, výraz tváře, způsob držení těla, rukou atd. Vzhled vypovídá rovněž o péči a vztahu rodičů k dítěti (styl, typ oblečení..) a také o hodnotovém systému rodiny.
- ***Tělesná aktivita*** – u dětí je spontánnější než u dospělých, pozorujeme rychlost (tempo) pohybů, jejich koordinaci, účelnost a jistotu, neklid, hyperaktivitu či hypoaktivitu.
- ***Obratnost*** – úroveň hrubé i jemné motoriky, artikulace, grafomotorika.
- ***Adaptace na prostředí*** – rychlost adaptace, reakce na nové prostředí, způsob navazování kontaktu. Dítě může být aktivní či pasivní, impulzivní či utlumené.
- ***Afektivita*** – rozlišujeme základní psychické vyladění (pozitivní – negativní), emoce utlumené nebo vzrušené, nekontrolované nebo naopak přílišnou kontrolu, stísněnost. Mimika nás informuje o charakteru emoce. Může jít o strach až deprese, úzkost, hněv, radost a ž euforie atd.

- ***Sociální chování*** – schopnost navazovat a udržovat sociální kontakt, jak se dítě prezentuje, společenské normy a způsoby chování, poskytuje informace o rodině a domácím prostředí. Aktuální projevy dítěte mohou znamenat možné problémy adaptace, naopak zvládnutí nové sociální situace svědčí o vyrovnanosti dítěte.
- ***Pozornost a motivace*** – intenzita a vytrvalost činnosti, únava, ochota pracovat.
- ***Řeč*** – artikulace, skladba, slovní zásoba, obsah sdělení, sociální užití řeči, neurotický mutismus, zajímavé výroky. Řeč vypovídá o řadě osobnostních charakteristik, jako je osobní tempo, impulzivita, sebedůvěra a sebeprosazování. Všímáme si rychlosti řeči, její hlasitosti, rytmu, zabarvení hlasu, eventuálně jeho výšky, výslovnosti, celkového objemu řeči (strohý, úsečný projev i upovídanost, rozvlácnost). Posuzujeme, jak přiměřeně se dokáže dítě vyjadřovat, způsob stylizace, členění a plynulost řeči, kvalitu slovní zásoby. Informativní je i mlčení, zárazy v řeči, utíkání od tématu.

4.2 Rozhovor

- a) řízený rozhovor – iniciativu má dospělý (učitel, poradce, psycholog).
 - standardizovaný rozhovor = verbálně předkládaný dotazník
Ale nedozvíme se více než jsme se ptali, je zde malá spontaneita.
 - částečně řízený rozhovor – je volnější, je stanoven cíl a základní informace, které potřebujeme získat. Taktika rozhovoru je volnější a dává větší prostor respondentovi.
- b) neřízený rozhovor – měl by ponechat dítěti dostatek prostoru.

Problémem je záznam rozhovoru. Můžeme použít zápis nebo magnetofon. Obojí působí rušivě.

Pokud však rozhovor nezaznamenáme je zde riziko zkreslení, neboť máme tendenci zapamatovat si to, co odpovídá naší hypotéze.

4.2.1 Během rozhovoru používáme:

- ***parafráze*** – opakování toho, co klient řekl jinými slovy - abychom mu dali najevo, že posloucháme a že rozumíme tomu, co říká
- ***objasnění*** – žádáme od klienta, aby objasnil to, co řekl, případně, aby to konkretizoval – příklady, bližší podrobnosti

- **reflexe** – verbalizace citů klienta, kromě toho, že sami klientovy city verbalizujeme, vedeme klienta k tomu, aby sám byl schopen verbalizovat to, co prožívá
- **sumarizace** – shrnutí klientovy výpovědi – jde o potvrzení toho, že jsme dobře rozuměli a také vhodné zakončení rozhovoru.

4.2.2 Neverbální projevy při rozhovoru

- **mimika** – výraz obličeje, pohyby očí, zčervenání, zamračení, úsměv
- **kinezika** – pohyby celého těla, rukou, nohou, neklidné či naopak ztrnulé pohyby, postoj
- **oční kontakt** – pozitivní motivace vede k vyhledávání kontaktu očima, negativní naopak k unikání
 - krátké pohledy = rozpaky, nerozhodnost, nejistota
 - dlouhé pohledy = vzrůstající zájem, ale i projev agrese
- **paralingvistika** – neobsahové součásti řeči – odmlky, tón hlasu, síla, rychlost řeči, plynulost nebo zadržávání, projevy vzrušení, rozrušení, úzkosti..
- **proxemika** – blízkost, vzdálenost, doteky, poloha ramen
 - **mluva času** – přestávky, čekání na respondenta, délka rozhovoru

4.3 Testové diagnostické metody

- umožňují v malém časovém úseku získat řadu spolehlivých informací.

Standardizovaný test

- je souhrn podnětů, úkolů a otázek, modelová situace v níž záměrně získáváme vzorky chování či prožívání.
- Obsahuje standardní podmínky, za kterých probíhá, používá se standardní materiál, je přesně vymezený časový limit, je přesně stanoven způsob vyhodnocení
- Obsahuje porovnání výsledků jednotlivce s normou populace. (např. IQ testy)

4.4 Anamnéza

Anamnéza znamená souhrn informací, které získáváme z různých zdrojů k historii daného případu. Sledujeme vývoj dítěte v jeho rodinném i školním prostředí, všímáme si vývoje jeho obtíží.

V pedagogicko psychologické poradně (dále jen PPP) je zpravidla k vypracování anamnézy používán předtištěný formulář, který obsahuje strukturu anamnézy podle potřeb konkrétní poradny.

Rodina dítěte

- Jestli má dítě oba rodiče, žije-li v úplné či neúplné rodině (pouze s jedním rodičem, nebo s biologickým rodičem a jeho novým partnerem)
- Pokud došlo k rozpadu, je dobré vědět proč.

Rodiče

- Zjišťujeme nejvyšší dosažené vzdělání (charakterizuje pravděpodobnou socioekonomickou úroveň rodiny, úroveň komunikace, zájmové i hodnotové orientace, vztah rodičů ke školnímu vzdělávání)
- Zjišťujeme (častěji však odhadujeme) přibližný věk rodičů – jde o to, zda jsou přiměřeně staří na to, aby měli dítě ve věku našeho klienta
- Případné problémy u jednoho či obou rodičů – např. alkoholismus....

Sourozenci

- Počet, pohlaví a věk
- Vztahy mezi sourozenci a vztahy k rodičům

Další členové rodiny

- Například nevlastní sourozenci, prarodiče

Osobní anamnéza dítěte

- Popis průběhu těhotenství a porodu dítěte - je důležitý při podezření na prenatální či perinatální faktory problému. Např. bylo-li dítě chtěné či nikoliv.
- Průběh vývoje dítěte v prvních letech života – psychomotorický vývoj, vývoj řeči, nástup jednotlivých fází, nemoci, úrazy...
- Popis školního vývoje – jak probíhala adaptace na nová školská zařízení (jesle, mateřská škola, nástup do základní školy), prospěch
- Současný stav- je výsledkem předchozího vývoje.

4.5 Kazuistika

= *případová studie*

Jedná se o metodu, kdy si přehledně uspořádáme fakta, která jsou nám o případě známa a následně je analyzujeme. Metoda umožňuje postihnout některé souvislosti, které nejsou na první pohled zjevné a tak hlouběji pochopit celý případ.

Osnova:

- 1) Úvod – krátce uvést případ charakteristikou současných obtíží. Uvést křestní jméno, věk a pohlaví, pokud není zřejmé ze jména.
- 2) Anamnéza
- 3) Problémy dítěte
- 4) Analýza případu
- 5) Návrh na opatření

5 Typy problémů

(Dutkovská, 2004)

5.1 Problémy ve škole

- Adaptace na školu – školní nezralost, nedostatek motivace, neschopnost přizpůsobit se pracovnímu tempu, nedostatek pracovních návyků.
- Problémy v sociálním přizpůsobení a začlenění mezi spolužáky, nedostatek sociálních dovedností.
- Školní neúspěch – mentální defekt, nerovnoměrnost schopností, onemocnění či postižení, nepodnětnost rodiny, nerozvinutý učební styl.

5.2 Problémy chování

Problémové chování je takové, které odporuje normám daného sociálního prostředí.

(HadjMoussová, *Úvod do speciálního poradenství*, str. 23)

- Výchovné problémy dítěte – nedostatky v osvojení norem, hyperaktivita, nedostatečná výchovná péče rodičů.
- Někázeň, porušování pravidel školy.
- Poruchy chování – lhaní, krádeže, záškoláctví, útěky, agresivita.
- Problémy v sociální skupině třídy, šikana.

5.3 Problémy v rodině

- Nepodnětnost rodiny – následkem je zpravidla školní selhávání dítěte.
- Nevhodný výchovný styl – dítě neurotické, úzkostné nebo vykazující jiné osobnostní zvláštnosti (např. nízké sebehodnocení apod.)
- Kulturně odlišná rodina – problémy adaptace ve škole a sociálním prostředí.
- Konflikty spojené s vývojovými fázemi dítěte.
- Nejednotná výchova – zpravidla má za následek výchovné problémy dítěte.
- Rozpad rodiny.
- Odmítání dítěte, nedostatek citového přijetí.
- Týrání a zneužívání dítěte.

5.4 Problémy u dítěte

- Postižení – zde rozhoduje typ, míra, možnosti a nároky řešení. Pro školu je zvláště významné případné mentální postižení, které dítěti brání dosáhnout ve škole přiměřené úspěšnosti.
- Specifické poruchy učení, hyperaktivita.
- Specifické problémy – neurózy, disharmonický vývoj, psychózy, autismus

5.5 Volba povolání

- Zde nelze mluvit o problémech, jedná se hlavně o informace o možnostech volby.

6 Stručný popis sledovaných škol

6.1 Základní škola a Mateřská škola ve Vysokém Veselí, okres Jičín

Venkovská škola poskytující základní vzdělání, úplná, v současnosti cca 150 v 1. až 9. ročníku.

Škola poskytuje základní vzdělání nejen dětem z Vysokého Veselí, ale i dětem z okolních obcí, které dojíždějí do školy autobusem. Celkem se jedná až o 15 obcí s malým počtem obyvatel, proto rozvržení výuky a mimoškolních aktivit organizovaných školou probíhá s ohledem na autobusovou obslužnost.

Žáky školy jsou děti s různými schopnostmi, dovednostmi i studijními předpoklady, do výuky jsou integrovány děti se specifickými vzdělávacími potřebami (děti se zdravotním postižením, zdravotním znevýhodněním a sociálním znevýhodněním).

Škola spolupracuje s rodiči, zákonnými zástupci. Třídní schůzky jsou minimálně dvakrát za rok, dle potřeby jsou svolávány i mimořádně. Další formou spolupráce jsou individuální konzultace. Při řešení výchovných a vzdělávacích problémů je nápomocen i výchovný poradce, v případě potřeby jsou přizváni další poradenská zařízení.

Škola dlouhodobě spolupracuje s Pedagogicko-psychologickou poradnou v Jičíně, Úřadem práce Jičín, Policie ČR, Hasičský záchranný sbor, Český červený kříž, UNICEF, Kulturní zařízení města Jičína, Sportovní zařízení města Jičína, Muzeum Jičín, okolní obce.

Informace o dění na škole jsou přístupné na webových stránkách školy www.skola.vysokeveseli.cz.

6.2 Gymnázium a Střední odborná škola pedagogická v Nové Pace

Osmileté gymnázium je určeno pro absolventy 5. třídy základní školy - 30 studentů v ročníku, čtyřleté pro absolventy 9. tříd – 30 studentů v ročníku.

Uchazeči jsou přijímáni bez přijímacích zkoušek na základě prospěchu na ZŠ (průměrný prospěch), dále je přihlédnuto k výstupnímu hodnocení ze ZŠ. U čtyřletého gymnázia také s přihlédnutím k výsledkům v těchto předmětech: ČJ, AJ/NJ, D, Ov, Z, Př, Ch, F, M, Hv, Vv, Tv.

Studium ve všeobecné. Škola připravuje studenty pro studium na vysoké škole a na vyšších odborných školách. Od druhého ročníku (sekunda) mají studenti možnost

vybrat si z volitelných předmětů společensko vědního i přírodovědného zaměření. Vyučuje se jazyk anglický a německý, pro zájemce také ruský a španělský.

Střední odborná škola pedagogická připravuje studenty ve studijním oboru pedagog předškolní a mimoškolní výchovy.

Uchazeči jsou přijímáni se stejnými požadavky jako na gymnázium. Podmínkou přijetí je dobrý zdravotní stav potvrzený lékařem a vyšetření foniatra

Profilujícími předměty jsou výchovy (hudební, výtvarná, tělesná, jazyková, dramatická), pedagogika, psychologie. Součástí studia jsou kurzy: plavecký, lyžařský, sportovně turistický.

Zájmová činnost - pěvecký sbor, divadelní soubor, příprava hudebních a dramatických vystoupení pro žáky mateřských a základních škol, možnost sportovních aktivit.

Ke škole patří domov mládeže s ubytovací kapacitou 180 lůžek.

7 Poruchy učení

(Zelinková, 1996)

7.1 Přehled nejčastějších poruch učení

- **Dyslexie** – porucha čtení. Úroveň čtení je výrazně nižší než všeobecná inteligence dítěte.
- **Dysgrafie** - porucha psaní. Písemný projev bývá nečitelný, dítě si obtížně pamatuje písmena, obtížně je napodobuje.
- **Dysortografie** – porucha pravopisu. Děti s touto poruchou nejčastěji zaměňují krátké a dlouhé samohlásky, nerozlišují slabiky dy-di, ty-ti, ny-ni, vynechávají, přidávají, zaměňují písmena či celé slabiky atd.
- **Dyskalkulie** – porucha matematických schopností. Projevuje se obtížemi v orientaci na číselné ose, záměnami číslic (např. 6-9), záměnami čísel (např. 2008-2800), neschopností provádět matematické operace (sčítání, odečítání, násobení, dělení), poruchami v prostorové a pravolevé orientaci.

7.2 Předpona dys-, LMD

Předpona dys- znamená rozpor, deformaci. Pro poruchy čtení, psaní, pravopisu a matematických schopností se užívá souhrnný název specifické vývojové poruchy učení. Mohou vznikat na podkladě lehkých mozkových dysfunkcí i z jiných příčin.

Syndrom lehké mozkové dysfunkce (LMD) se vztahuje na děti téměř průměrné, průměrné nebo nadprůměrné obecné inteligence s určitými poruchami učení či chování, v rozsahu od mírných po těžké, které jsou spojeny s odchylkami funkce centrálního nervového systému.

U dětí s mentální retardací lze použít označení např. příznaky dyslexie, dyskalkulie atd. Je tomu tak proto, že mentální retardace sama o sobě je poruchou, která vzniká na podkladě organického poškození mozku.

V průběhu školní docházky dojde většinou k určité úpravě specifických poruch učení (dále jen SPU), k jejich kompenzaci. Případné zlepšení je závislé na přiměřenosti nápravného postupu, na trpělivosti a vytrvalosti dítěte i jeho rodičů. Někdy dochází k výraznému zlepšení až v průběhu adolescence.

Zkušenosti s problémy v učení může adolescenta ovlivnit různým způsobem. V krajním případě až k odmítnutí jakéhokoliv vzdělávání a k odchodu ze školy.

Specifické poruchy učení mohou být spojeny s různými sekundárními psychopatologickými projevy. Někteří jedinci mohou mít zvýšenou tendenci kompenzovat svoje potíže způsobem, který není sociálně přijatelný. (např. sebe prosazování fyzickou silou v rámci party). (Vágnerová, 2003)

7.3 Individuální vzdělávací plán

(zpracováno podle §6 vyhláška č. 73/2005 Sb.)

Ředitel školy může na základě písemného doporučení školského poradenského zařízení povolit individuální vzdělávací plán žákovi se speciálními vzdělávacími potřebami nebo s mimořádným nadáním na žádost jeho zákonného zástupce.

Ve středním školství jej lze povolit i z jiných závažných důvodů.

Individuální vzdělávací plán je zvláštní organizace výuky a délka vzdělávání při zachování obsahu a rozsahu vzdělávání stanového školním vzdělávacím programem. Je součástí dokumentace žáka. Obsahuje závěry psychologických vyšetření, popřípadě zprávu praktického lékaře, způsob poskytované péče, seznam doporučených studijních pomůcek, učebnic a materiálů, (v případě integrovaného žáka rehabilitační a kompenzační pomůcky, speciální didaktické pomůcky...), personální zajištění péče, časové a obsahové rozvržení učiva, způsob hodnocení, ...

Individuální plán může být zrušen, pokud zákonný zástupce neplní podmínky stanovené tímto plánem.

Individuální vzdělávací plán (*viz příloha č.1*) je smlouva mezi školou – rodiči – dítětem. Rodiče a dítě se zavazují, že budou soustavně spolupracovat se školou a dohlížet na pravidelnou přípravu na vyučování. Škola se zavazuje, že učitelé budou respektovat zmíněnou poruchu a žák bude vzděláván podle plánu uvedeného ve smlouvě.

V případě základní školy je také vhodné vysvětlit srozumitelným způsobem ostatním spolužákům rozdílný přístup k hodnocení dítěte se specifickou poruchou učení.

Výchovný poradce informuje vyučující o obtížích dítěte se specifickou poruchou (a to i každého nově příchozího učitele). (Michalová, 2008)

Práce s dětmi se specifickými poruchami učení na školách probíhá na základě podkladů z pedagogicko-psychologické poradny.

Pokud má učitel podezření na nějakou tuto poruchu u vytypovaného žáka, pak po konzultaci s ostatními vyučujícími a především s výchovným poradcem navrhne zákonným zástupcům žáka vyšetření v poradně.

PPP žáka diagnostikuje a závěr z šetření zašle rodičům žáka. Ti jej mohou, ale nemusí poskytnout škole (třídními učiteli - TU, výchovnými poradci - VP). V souladu s touto zprávou pak výchovný poradce a vyučující konkrétních předmětů vyhotoví individuální vzdělávací plán.

7.4 IVP na sledovaných školách

Na základní škole ve Vysokém Veselí je tento plán vypracováván pro každého žáka zvlášť. Nejčastější poruchy, které jsou zde takto řešeny, jsou – dysortografie, dysgrafie, dyslexie, LMD, snížený stupeň inteligence. Také je připravován pro integraci žáků, kteří přestoupili z jiné školy, a kde se vyskytl problém. Například na předchozí škole měli jako hlavní cizí jazyk němčinu a ve Vysokém Veselí je vyučována angličtina. Momentálně se na škole nevyskytuje žádný postižený nebo mimořádně nadaný žák, na kterého by se IVP vypracovával.

Smlouva je sice vytvořena pro všechny výše uvedené případy, ale není tomu tak z finančních důvodů, ale jako nástroj pro lepší spolupráci mezi školou a rodiči. Tuto cestu zvolila zejména proto, že v oblasti Vysokého Veselí je poměrně silně zastoupena skupina sociálně slabých a problémových rodin.

Na střední škole v Nové Pace mají systém trochu jiný. Zde je individuální vzdělávací plán rozepsán do konkrétní podoby pouze pro žákyni na vozíku a pro dívku ve 4. ročníku, která se stala matkou. Na žáky se specifickými poruchami učení se vztahuje IVP vypracovaný obecně. Vše je řešeno především v rovině verbální. Výchovná poradkyně po obdržení zprávy z poradny obejde vyučující šetřeného žáka a vysvětlí jim, jaký přístup a jaké úlevy mají žákovi poskytnout.

Novinkou na škole se letos stala písemná maturitní zkouška u dvou žáků s dysortografií. Těm bylo umožněno psát práci z českého jazyka na počítači. Organizačně byla zkouška řešena tím způsobem, že dotyční žáci dostali notebooky a seděli tak, aby jim dohlízející vyučující viděl na monitory. Program měli upraven pouze pro vlastní psaní bez možností softwarové pomoci (tezaurus, pravopis.....) Od příštího školního roku by tento systém měl fungovat na všech středních školách.

8 Rizikové jevy v chování žáků

Neplnění školních povinností, záškoláctví, šikana, rasismus, xenofobie, vandalismus, kriminalita, delikvence, užívání návykových látek, extremismus, kouření, požití alkoholických nápojů, užívání omamných a psychotropních látek, domácí násilí, týrání a zneužívání dětí včetně komerčního, ohrožování mravní výchovy mládeže, poruchy příjmu potravy

8.1 Neplnění školních povinností

Školní povinnosti a práva žáků vyplývají ze školního řádu. Pokud se žák nepřipravuje na vyučování, soustavně nenosí pomůcky, jakýmkoliv způsobem narušuje průběh výuky, pak mluvíme o neplnění školních povinností. Tento jev je řešen zejména na základních školách a na víceletých gymnáziích, kde je v daleko větší míře řešen školní neúspěch.

Odborné střední školy většinou tento problém řeší až při vyhraněných situacích, například úmyslné znehodnocení výuky žákem (zničení stroje, teatrální nebo vulgární výstupy žáka vůči vyučujícímu). Tento jev však logicky vyplývá z jinak postaveného systému – domácí příprava není striktně kontrolována, zkoušení není tak časté jako na základní škole atd.

8.1.1 Neplnění školních povinností na sledovaných školách

Základní škola řeší problém neplnění školních povinností nejprve písemnou zprávou pro rodiče do žákovských knížek. Jsou to poznámky typu:

„Nenosí domácí úkoly.“

„Zapomíná pomůcky na výtvarnou výchovu.“

„Vulgárním chováním vyrušuje při vyučování.“ Atd.

Když se tyto zprávy mívají účinkem, pak třídní učitel ve spolupráci s výchovným poradcem vyzve rodiče k návštěvě školy. Nejprve tak učiní telefonicky a to z důvodů jasné dohody na termínu setkání.

Další používaná řešení jsou ve formě standardních výchovných opatření (napomenutí TU, důtka TU viz příloha č. 2).

Na sledované střední škole se neplnění školních povinností týká spíše žáků nižších ročníků víceletého gymnázia. Zápisy poznámek jsou do výchovných sešitů (obdoba žákovské knížky), výchovných listů, třídní knihy.

Výchovná poradkyně ve spolupráci s ředitelem školy vypracovala tzv. sankční řád (viz příloha č. 3), který je doplněním školního řádu a konkrétně specifikuje udělování pochval a postihů. Je stručný a přehledný jak pro žáky tak pro rodiče.

Tento soubor pravidel má určitě své opodstatnění a tak, jak jej VP prezentovala je obhajitelný. Nicméně jsou tam drobné nedostatky. Pojem kárná opatření není oficiální označení ze školského zákona, ale zákoníku práce. Dále není blíže specifikováno, jak je aplikováno podmíněčné vyloučení na žáky různých věkových kategorií. Na škole se vyskytují děti od věku 11 let až po 20 let.

8.2 Záškoláctví

Daleko častěji je záškoláctví řešeno na základních školách. Příčinou je přímá zodpovědnost školy za žáka, má-li být ve škole.

Povinností rodičů je omluvit žáka nejdéle do tří dnů nepřítomnosti. Pokud tak neučiní, třídní učitel nebo výchovný poradce se pokusí rodiče kontaktovat telefonicky. Není-li odezva, pak následuje doporučený dopis.

Pokud je počet neomluvených hodin do 10 následuje pohovor třídního učitele s rodiči za přítomnosti výchovného poradce.

Pokud počet přesáhne 10 hodin, pak ředitel školy svolává školní výchovnou komisi opět doporučeným dopisem. Komise se skládá z těchto členů: ředitel, třídní učitel, výchovný poradce, kurátor....

Při počtu nad 25 neomluvených hodin výchovný poradce připraví dokumentaci o případu a ředitel školy je povinen pokračující záškoláctví oznámit orgánu sociálně-právní ochrany dětí. Opakované záškoláctví je pak hlášeno Policii ČR, jako přestupek o zanedbání školní docházky.

V souvislosti se zjištěným záškoláctvím se obvykle odкрývají další problémy, které způsobují tento jev. V tom „nejlepším“ případě vede k záškoláctví pouze lajdáckost žáka. Bohužel často je důvodem např. kriminální činnost žáka nebo jeho rodiny, také to může být strach třeba ze šikany.

Záškoláctví je řešeno stejným způsobem ve Vysokém Veselí i v Nové Pace a to v souladu s legislativními předpisy.

8.3 Šikana

(zpracováno podle metodického pokynu MŠMT k prevenci a řešení šikánování mezi žáky č.j. 24 246/2008-6)

8.3.1 Definice šikany

Šikánování je mimořádně nebezpečná forma násilí, která ohrožuje základní výchovné a vzdělávací cíle školy. Na rozdíl od jiných druhů násilí je šikana zvlášť zákeřná, protože často zůstává skrytá. V zárodečných fázích se vyskytuje téměř v každé škole. Je potřeba věnovat jí proto zvýšenou pozornost.

Šikánování je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit, ohrozit nebo zastrašovat žáka, případně skupinu žáků. Spočívá v cílených a opakovaných fyzických a psychických útocích jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině žáků, kteří se neumí nebo nemohou bránit.

Šikana může mít tyto podoby:

- fyzické útoky, bití
- vydírání
- loupeže
- poškozování věcí
- slovní útoky
- pomluvy
- vyhrožování
- ponižování
- sexuální obtěžování, zneužívání
- kyberšikana
- demonstrativní přehlížení a ignorování

8.3.2 Postup při řešení šikany

Nejdůležitější je v jaké formě a v jakém stádiu se šikana objevila.

➤ počáteční fáze šikany

- rozhovor s těmi, kteří na šikanu upozornili (spolužáci, rodiče...)
- nalezení svědků
- rozhovory se svědky (Nikdy nekonfrontovat oběť a agresora!)
- zajištění ochrany oběti
- rozhovor s agresorem

➤ pokročilá šikana

- bezprostřední ochrana oběti
- domluva pedagogů na postupu při vyšetřování
- zabránění agresorům v domluvě na křivé výpovědi (pokud bylo více agresorů)
- pomoc a podpora oběti
- nahlášení Policii ČR
- vyšetřování

8.3.3 Výchovná opatření při šikaně

Doporučuje se dále pracovat s agresorem, zprostředkovat mu odbornou pomoc. V případě skupinového násilí pak pracovat s celou třídou, včetně tzv. mlčící skupiny, tedy těch, co nezasáhli.

Pro potrestání se používají běžná výchovná opatření (napomenutí, důtky, snížená známka z chování, vyloučení).

Je nutné informovat rodiče jak oběti tak agresora, avšak zachovávat důvěrnost informací.

Téma šikany je velice citlivé pro všechny zúčastněné. Je velmi tenká hranice, mezi tím, kdy si děti ubližují z dětské zlomyslnosti, a kdy už je to šikana.

8.4 Návykové látky

Jsou veškeré látky, které ovlivňují psychiku člověka, jeho sociální chování. Patří sem kouření tabákových výrobků, alkohol, užívání psychotropních a omamných látek. Předcházení užívání těchto látek má v kompetenci metodik prevence. Výchovný poradce řeší až případné problémy.

8.4.1 Kouření

Nejen, že je nezdravé, je také v prostorách školy zákonem zakázané. A to nejen pro žáky, ale i pro ostatní pracovníky školy. Kouření je problém, který se řeší více na základní škole. Ale jen v případě, že žák byl přistižen při kouření v prostorách školy. Obvykle je klasifikováno jako přestupek proti školnímu řádu.

V případě, že je zachycen žák při kouření:

- zabránit v dalším kouření

- vytvořit zápis o výpovědi žáka (zejména odkud a od koho cigaretu má)
- informovat zákonného zástupce žáka
- pokud se jednání opakuje, informovat orgán sociálně-právní ochrany
- vyvodit sankce (napomenutí, důtka, snížený stupeň z chování)

8.4.2 Alkohol

Problém s alkoholem se na základní škole vyskytuje v daleko menší míře než na střední škole. Středoškoláci mají totiž daleko snadnější přístup k alkoholu. Je to způsobeno tím, že mezi spolužáky se nachází řada osmnáctiletých. Také tělesná konstituce některých žáků značně klame, takže nezodpovědný prodejce jim alkohol prodá.

Řešení situace, kdy je žák přichycen pod vlivem alkoholu:

- v případě, že je žák ohrožen na zdraví a životě, poskytnout nezbytnou pomoc a volat lékaře
- posoudit, zda není ohrožen zasahující pedagog nebo další osoby (žák je zpit do nemoty a je agresivní, popřípadě má u sebe nějakou zbraň)
- výchovný poradce poskytne informace o odborné pomoci, (např. protialkoholní léčba)
- dechová zkouška - při podezření lze provést pouze po souhlasu zákonného zástupce

8.4.3 Omamné a psychotropní látky

V současné době je již těžké rozlišit, která škola má větší problém s výskytem těchto látek ve škole. Na střední škole se objevuje více uživatelů těchto látek, zatímco na základní škole je velkým nebezpečím distributor. Zatímco uživatel je nebezpečný především sám sobě, distributor je hrozba pro ostatní.

- v případě nálezu látky, která je považována za psychotropní nebo omamnou (v prostorách školy nebo přímo u žáka), je tato látka neprodleně vložena do obálky za přítomnosti další osoby, napsán datum, čas a místo nálezu, přelep obálky je opatřen razítkem a obálka je vložena do trezoru. Látka není blíže zkoumána!
- o nálezu se vyrozumí Policie ČR

8.5 Policie – šetření a výslech žáků

Šetření = lze provést ve škole za přítomnosti pedagoga nebo jiné osoby mající zkušenosti s výchovou mládeže. Škola by měla umožnit šetření žáka, a to za přítomnosti vedení školy nebo některého pedagoga. Třídní učitel tuto skutečnost sdělí rodičům šetřeného žáka.

Výslech = za přítomnosti pracovníka OPD nebo psychologa a konat by se měl mimo prostory školy. Škola musí o výslechu žáka předem vyrozumět zákonného zástupce dítěte pokud tak neučinila Policie ČR. Avšak sdělení v nevhodnou dobu by například mohlo v některých případech ohrozit i bezpečnost dítěte (například týrání či zneužívání v rodině)

U mladistvých obviněných je nutná obhajoba (§36 odst. 1 písm.c tr. řádu). Obhájce se tedy povinně zúčastňuje všech úkonů trestního řízení včetně výslechu. Školy mají pochopitelně zájem, aby bylo respektováno v první řadě předvolání prostřednictvím zákonných zástupců. Současně je ovšem jasné, že ve značné míře jsou vyšetřovány děti z problémových rodin, z rodin, kde rodiče často trestnou činnost dětí kryjí nebo se nacházejí v roli pachatele a nemají zájem na jejím řádném vyšetření. Je proto nutné individuálně posuzovat konkrétní situaci.

9 Volba povolání v praxi

9.1 Aktivity v průběhu školního roku na základní škole

Během 8. a 9. ročníku probíhá řada individuálních i skupinových pohovorů s rodiči a žáky.

Již během osmého ročníku proběhne informativní schůzka, které se účastní jednak rodiče žáků, výchovný poradce a třídní učitel, někdy i ředitel školy.

Schůzka probíhá čistě v informativním duchu.

Rodičům jsou poskytnuty informace:

- kde a jak hledat školu (tiskopisy, internet...)
- burzy, veletrhy s nabídkou škol
- možnosti testování žáků (vědomostní testy, testy pro volbu povolání, psychotesty)
- systém podávání přihlášek (zejména je pak zdůrazněn termín konání talentových zkoušek)
- které záležitosti vyřizuje škola a které rodič sám. (Ještě minulý školní rok posílala přihlášky dětí škola, konkrétně výchovný poradce, letos je rodiče posílají sami, atd.)

Další schůzka proběhne obvykle během měsíce září, kdy jsou žáci v devátých ročnících. Opět se této schůzky účastní rodiče, třídní učitel, výchovný poradce a ředitel školy. Rodiče dostanou podobné informace jako na předešlé schůzce, ale tentokrát již podrobnější, s daty jednotlivých akcí, které má škola k dispozici. (Například termín testování SCIO, které proběhne v rámci školy.)

Je vysvětleno, jaký dopad má výsledek testu na žáka (např. pro jeho přijetí na střední školu) a jaký závěr z celkových výsledků bude vyvozovat škola (například uvedení ve výroční zprávě, školní statistika, apod.)

Na této schůzce také může proběhnout individuální pohovor s jednotlivými rodiči o jejich představách o budoucím studiu dítěte. Některé školy to řeší soukromými konzultacemi, některé školy tuto otázku neřeší vůbec.

Dále jsou jak žáci, tak jejich rodiče v průběhu školního roku informováni o konaných akcích na téma volby střední školy, a to jak slovně tak i prostřednictvím

informačních nástěnek, kde jsou k dispozici adresy škol, telefonní čísla, internetové adresy a podobně.

Výchovný poradce ve spolupráci s třídním učitelem vedou evidenci volby škol a oborů, shromažďují informace od žáků a jejich rodičů představy o další škole. Poměrně často se stává, že rodič má zcela jinou představu než jeho dítě. Společně o tom pak mluví a snaží se přivést k dialogu i ty rodiny, kde komunikace nefunguje správně.

Výchovný poradce a třídní učitel také vyhodnocují, zda je požadavek dítěte či jeho rodičů reálný z hlediska možností dítěte. Například zda je vhodné, aby byl epileptik zedníkem a pracoval ve výškách, zda má spíše podprůměrný žák studovat gymnázium atd. Společně si pak pozvou rodiče k další schůzce, kde tyto problematické případy řeší a snaží se pomoci.

9.2 Aktivita v průběhu školního roku na střední škole

V rámci informační a poradenské činnosti VP předává informace o dalších možnostech studia na VŠ, VOŠ studentům a studentkám gymnázia (osobně, prostřednictvím nástěnky, objednávkou tiskovin atd.) Dále pak zprostředkovává besedy se zástupci Úřadu práce v Jičíně, VŠ, agentur apod.

Výchovná poradkyně vede statistiku uplatnění absolventů a spolupracuje na realizaci Ročenky školy. V rámci prezentace školy se účastní Burzy škol v Jičíně, kde poskytuje informace o možnostech studia na gymnáziu případným zájemcům.

9.3 Aktivita v rámci předmětů

Výchovný poradce sám nebo ve spolupráci s učitelem občanské a rodinné výchovy nebo pracovních činností zprostředkovávají další aktivity. Je to v závislosti na stavbě školního vzdělávacího plánu (ŠVP). Některé školy přímo zavedly předmět volba povolání, jiné jej mají jako součást jiného předmětu. V rámci tohoto tématu pak s žáky absolvují exkurzi na úřad práce. Tam jsou žákům nabídnuty další možnosti.

- seznámí se s úřadem práce
- mají možnost projít testováním
- jsou jim předloženy statistiky úspěšností některých profesí

9.4 Testování úřadem práce

Co může všechno nabídnout test? Úkolem pracovní diagnostiky je zjistit, jakým směrem je žákova osobnost orientovaná pro možnou volbu povolání a následnou úspěšnost v produktivním životě. Zjišťuje zájem o profese nebo o pracovní činnosti, hloubku současných vědomostí a do jaké míry jsou rozvinuté specifické pracovní schopnosti, dále pak osobní vlastnosti, které jsou důležité pro spolupráci s ostatními lidmi, dušení a fyzickou zdatnost, zdravotní stav.

Žáci obdrží výsledky pracovní diagnostiky, které jsou graficky a slovně popsány. Výsledkem jsou doporučené obory. Testy jsou stejné pro žáky ZŠ i SŠ

9.5 PPP

Rovněž pedagogicko-psychologická poradna poskytuje poradenství k volbě povolání a to především žákům a studentům, kteří vyžadují poradenství na základě psychologického vyšetření nebo diagnostiky vývojových poruch učení nebo mají jiné specifické potřeby.

9.6 Shrnutí

Spolupráce s výchovnými poradci na základních školách je velmi dobrá. Obvykle se sami výchovní poradci účastní těchto akcí. Středoškolští poradci to zpravidla přesunou na učitele příslušných předmětů (občanská výchova, ekonomika....), nicméně žákům se informace dostávají beze ztrát.

10 Kazuistika problémové dívky ze základní školy

Žákyně Zuzana se narodila v březnu, 1993. Je to dívka se sociálně slabé rodiny, která bydlí na malé vesnici asi 15 až 20 km vzdálené od většího města. Navštěvuje základní školu v sousední obci. Škola je to úplná, tj. od 1. do 9. ročníku, včetně mateřské školy.

Zuzka do této školy začala chodit až ve svých 12 letech, kdy se její rodina přestěhovala ze severní Moravy. Přestože jí již bylo 12 let, nastoupila do 5. třídy. Podle její dokumentace tomu tak bylo proto, že v 1. třídě měla odklad školní docházky a pak 3. ročník opakovala.

Hned v samém počátku se objevily problémy, neboť dívka měla na předchozí škole německy jazyk a zde se vyučuje anglický jazyk. Výchovná poradkyně a učitelka anglického jazyka společně vytvořily individuální vzdělávací plán, podle kterého měla být Zuzka vyučována. Její matka (otec se nikdy žádného jednání nezúčastnil) i Zuzka byly poučeny, jak mají podle tohoto plánu pracovat, co se od nich očekává a k čemu se zavazuje škola. Dívka se ukázala jako velmi nepřizpůsobivé děvče a její rodina také. Zuzka si obvykle během vyučovacích hodin dělala, co ji napadlo a s výukou to příliš často nesouviselo. Navíc, začala silně narušovat vyučovací hodiny tím, že slovně obtěžovala spolužáky. Ti jí to vraceli. Posmívali se jí pro její „divnou řeč“ (nářečí z okolí Ostravy).

Rodiče byli několikrát vyzváni k nápravě. Nejprve písemně přes žákovskou knížku, poté telefonicky a následně doporučenými dopisy. Nedošlo k jakékoliv změně. Takže při závěrečném hodnocení jí vycházelo několik pětik na vysvědčení. V této době vstoupil v platnost nový školský zákon, podle kterého smí žák opakovat na každém stupni pouze jednou. Protože Zuzana již opakovala 3. třídu, musela postoupit do 6. třídy.

Většina problémů týkala především neplnění školních povinností. Jednak špatná příprava na vyučování, jednak velmi vysoká absence a špatně omlouvaná. A také problém při tělesné výchově, kdy dívka absolutně odmítala cvičit. Ona ani rodina však nepodalala žádné vysvětlení.

Veškeré oficiální i neoficiální schůzky se mýjely účinkem.

10.1 Citace z úředních dokumentů pro konání výchovných komisí ve šk. r. 2007/08

Výchovná komise 6. 3. 2008

Předmět jednání:

1. *častá absence*
2. *špatně omlouvaná absence*
3. *pozdní příchody do školy*
4. *neplnění smlouvy – individuálně vzdělávací plán*
5. *tělesná výchova*

ad 1) matka požádá vyšetřujícího lékaře o celkové vyšetření, na základě zprávy lékaře bude dále postupováno

ad 2) absence bude omluvena nejpozději do 3 dnů – a lékařsky podložena

ad 3) příchody do školy budou rodinou kontrolovány

ad 4) žákyně bude rodinou pravidelně kontrolována při přípravě na vyučování a při přípravě pomůcek. V případě, že se situace nezmění do konce měsíce března, bude osloven odbor soc. věcí.

ad 5) rodina dohlédne na pravidelné zajištění cvičebního úboru na hodiny TV, vyhledá odborné pracoviště.

Přítomni: matka, TU, VP, kurátor sociálně právní ochrany dětí, zástupce rady školy

***Zpráva na Odbor soc. věcí a zdravotnictví o plnění závěrů z výchovné komise 6. 3.
3. 4. 2008***

- *matka slíbila, že zajistí kompletní vyšetření. Do dnešního dne se matka do školy nedostavila, takže nemáme žádné informace. Ve škole ZB brýle nenosí.*
- *absence měla být omlouvána vždy od lékaře – toto není splněno, omlouvá jen matka + jeden neomluvený pozdní příchod*
- *pravidelná kontrola do školy – došlo k mírnému zlepšení*
- *necvičí, cvičební úbor nenosí (na TV byla 2x)*

Výchovná komise 12. 5.

Předmět jednání:

- vysvětlení stavu věcí od předchozí výchovné komise 6. 3. 2008
- pozdní příchody na vyučování
- tělesná výchova

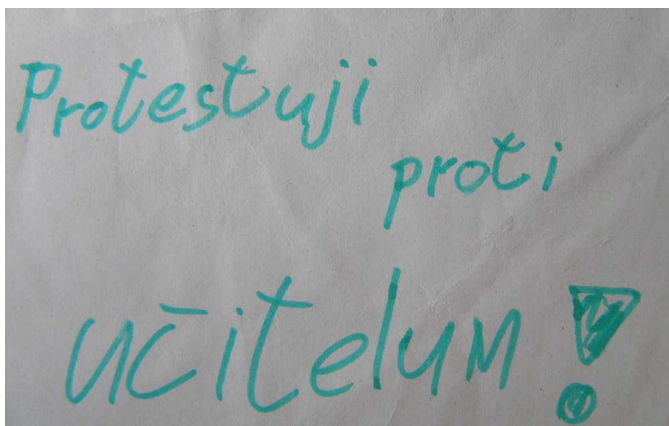
Matka se nedostavila

Následovalo několik dalších zvacích dopisů a slib matky, že se ve sjednaný termín dostaví. Neučinila tak ani jednou.

Zpráva na Odbor soc. věcí a zdravotnictví o plnění závěrů z výchovné komise 12. 5. 5. 6.

Ve věci ZB – matka se nedostavila, neomluvila. Problémy s pozdními příchody přetrvávají. V hodině tělocviku cvičila 1x, vždy se omlouvá tím, že zapomněla oblečení a obuv na tělocvik nebo má omluvenku od matky ze zdravotních důvodů. Matka dosud nedodala lékařské potvrzení. Dívka i matka byla opakovaně upozorněna na vhodné a přiměřené oblékání se do školy, vědomě svým oblékáním a chováním provokuje spolužáky a vyvolává konflikty.

Příklad dívčina chování ve vyučování. Zuzka si připevnila na výstřih tuto cedulku a ostatním spolužákům řekla, že pokud jí to učitel vezme (třídní učitel byl muž), řekne, že jí sexuálně obtěžoval. „A hádejte, kdo vyhraje!“, prohlásila. Tuto větu se nestyděla říci ani před učitelkou na doзору o přestávce.



obr. 1 Lístek, který si Zuzana připevnila k výstřihu

10.2 Citace z úředních dokumentů pro konání výchovných komisí

ve šk. r. 2008/09

Během 6. ročníku a první poloviny následujícího školního roku, kdy Zuzka 6. ročník opakovala, se její chování ani málo nezlepšilo.

SMS 12. 9.

Oznamujeme, že ZB má v současné době 22 neomluvených hodin, budete písemně vyzváni k návštěvě školy.

Oznámení o školní docházce na oddělení soc. péče a zdravotnictví 16. 9.

Tímto oznamujeme neomluvenou absenci žákyně ve výši 36 hodin výuky. Rodiče byli průběžně informováni o narůstající absenci (výzva k návštěvě školy v ŽK, odeslaná SMS na dodané číslo). Dále upozorňujeme na velmi nevhodné oblékání výše uvedené v prostorách ZŠ.

Žákyně byla seznámena se školním řádem a způsobu omlouvání absencí. Taktéž matka byla opakovaně poučena o omlouvání nepřítomnosti dcery.

třídní učitel, ředitelka

Doporučený dopis rodičům 16. 9.

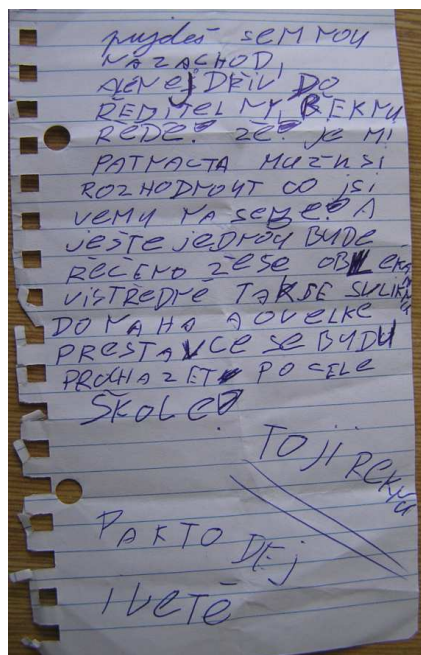
Vyzýváme Vás k návštěvě školy ve věci projednání absencí (36 neomluvených hodin) a nevhodného oblékání Vaší dcery. Návštěvu domluvte předem, lze telefonicky. Zároveň byl informován i sociální úřad.

třídní učitel, výchovná poradkyně

Školní řád 18. 9.

Žákyně byla seznámena se zněním školního řádu. Protože to bylo již podruhé v tomto školním roce, bylo tak učiněno individuálně za přítomnosti třídního učitele a výchovné poradkyně. Žákyně potvrdila, že již porozuměla a podepsala jej.

Zachycené psaníčko 19. 9. 2008



pujdeš sem nou na zachod,
alenejdřiv do ředitelny, řeknu
ředě! že! je mi patnacta mužů si
rozhodnout co jsi vemu na
sebe! A ještě jednou bude
řečeno že se oblékam vistředně
takse svliknu do naha aovelke
prestavce se budu prochazet po
cele škole! To ji reknu
Pakto dej ivetě

obr. 2 Zachycené psaníčko

Zápis o chování 10. 10.

Žákyně přišla pozdě na výuku (opakované jednání), vyučujícím jí bylo sděleno, že absence z pozdních příchodů je již celkem 45 minut = 1 vyučovací hodina.

Částečná rekonstrukce:

Po té, co žákyně trhla do třídy:

vyučující: „Jdeš sem jako do chléva! Co alespoň pozdravit a omluvit se!“

žákyně: „.....já zdravila, to že vy neslyšíte.....já si můžu chodit, jak chci.....“

vyučující: „Ne, to nemůžeš. Máme tu školní řád, který ostatní dodržují.....“

žákyně: „.....já mám svá práva,.....víte, co mi můžete, tak akorát....., já mám právo na vzdělání, a já si tady můžu dělat, co chci...“

Žákyně byla vyzvána, aby se uklidnila a zapojila do výuky.

žákyně: „.....vy mi nebudete říkat, co mám dělat, já si budu dělat, co chci..., na sociálce mi říkali, že můžu chodit pozdě do školy, že s tím stejně nic neuděláte....., já nemůžu zato, že jel pozdě autobus a jdu si koupit svačinu.....“

Dle sdělení spolužáků, autobus přijel včas.

V 8:15 byla požádána ředitelka školy o vstup do třídy a o pomoc. Vyzvala žákyni, aby šla pracovat do jiné třídy na individuální práci, pod její dohled. Žákyně

odmítla s tím, že má právo na vzdělání a zůstane na svém místě. Ředitelka ostatním žákům vysvětlila situaci – žákyně je sice starší 15 let, ale plní povinnou školní docházku. Přestože vědomě porušuje školní řád a pravidla slušného chování, nelze ji z výuky vyloučit. Apelovala na kvality chování ostatních spolužáků.

Žákyně zápis odmítla podepsat, přestože si jej přečetla a souhlasila s ním. Podepsala jiná přítomná žákyně, která odsouhlasila, že takto situace probíhala.

hodina zeměpisu 9:45 – 10:30 10. 10.

Žákyně přibližně v polovině vyučovací hodiny vyndala ze své kabelky růžové krajkové kalhotky, které házela chlapcům ve třídě.

Důtka ředitele školy 10. 10.

Odůvodnění : Drzé, vulgární a arogantní chování vůči vyučujícím, ohrožení výchovy spolužáků a hrubé porušování školního řádu.

Zápis absencí 15.10. 2008

| <i>datum</i> | <i>počet hodin</i> | <i>odůvodnění</i> |
|----------------|--------------------|---|
| 4. 9. | 5 | omluveno – nespecifikované rodinné důvody |
| 9. 9. – 14. 9. | 22 | omluveno – zubař |
| 15. 9. | 15 min | neomluveno - pozdní příchod |
| 16. 9. | 7 | neomluveno |
| 19. 9. | 15 min | neomluveno – pozdní příchod |
| 23. 9. | 16 min | neomluveno – pozdní příchod |
| 24. 9. | 3 min | neomluveno – pozdní příchod |
| 29. 9. | 7 | omluveno – lékař |
| 30.9. – 8. 10. | 41 | omluveno – lékař |
| 9. 10. | 7 | neomluveno |
| 10. 10. | 15 min | neomluveno – pozdní příchod |
| 14. 10. | 7 | omluveno – rodinné důvody |

Tab. č.1 Přehled absencí

absence – 82 hodin omluveno, 15 neomluveno (14 + 1 pozdní příchody)

celkem – 97 hodin výuky

od 1. 9. 2008 do 15. 10. 2008 bylo odučeno 190 hodin výuky

Zápis o jednání a chování dne 15.10.

Na začátku druhé vyučovací hodiny – 8:45 – zeměpis, žákyně hrubými výkřiky narušovala zahájení výuky. Do třídy jsem z pozice třídního učitele vstoupil a společně s dalším kolegou a vyučující učitelkou jsme se snažili žákyni domluvit, aby se vrátila na určené místo v lavici dle zasedacího pořádku. Odmítla se zdůvodněním, že ona může sedět, kde chce a nikdo ji to nebude určovat. Po 10 minutovém přesvědčování tří vzdělaných pedagogů se velmi neochotně odebrala na své místo.

Důvod jednání: někteří žáci byli na svoji žádost přesazeni blíže k vyučujícímu v této hodině. Tito žáci mají zájem o své vzdělání a to bohužel k soustavnému hrubému narušování průběhu výuky žákyní je problematické.

třídní učitel

Zápis o jednání a chování dne 15. 10.

O přestávce mezi 4. a 5. vyučovací hodinou v 11:30 došlo k poškozování majetku školy žákyní Z.B. – psaní perem na omítku. Spolu s výchovnou poradkyní jsme žákyni slušně a klidně upozornili na nevhodnost této činnosti a požádali ji, aby omítku uvedla do původního stavu – odstraněním nápisu či přemalováním. Před přítomnými žáky více ročníků (cca 20) nám hlasitě sdělila: „Jděte se vysrat..... já si budu malovat, kde chci....“ a odešla do své 6. třídy. Před přítomnými žáky a učiteli v 6. třídě sdělila, že toto své jednání považuje za naprosto normální a standardní, že takto činí i všichni ostatní žáci. Žádný z žáků při následném oslovení však toto nepovažoval za normální jednání.

Přítomni : žáci 6. třídy, třídní učitel, učitelka AJ, výchovná poradkyně

SMS 15. 10.

Vzhledem k chování Vaší dcery ve škole je Vaše návštěva nutná. Termín je možno dohodnout na tel. čísle.....

třídní učitel

Ještě do konce kalendářního roku, bylo Zuzanino chování za hranicí slušnosti. Veškerá jednání školy s rodiči ztroskotávala na nezájmu. Obvykle se matka dostavila do školy až po výzvě kurátorky a při hrozbě, že jí dceru odeberou.

Pak ale, doslova, jakoby mávnutím proutku, se Zuzka začala chovat přijatelněji. Jak pro učitele, tak pro spolužáky. Stížnosti postupně ubývaly. Nikdo ze zúčastněných pedagogů si tento obrat nedokáže vysvětlit. Není známa žádná výrazná změna v rodině

(například láska dívky, nebo slib nějakého dárku...). Proto při další zprávě pro odbor sociálních věcí bylo napsáno:

Dopis odboru sociálních věcí a zdravotnictví 8.4 2009

V období od prosince 2008 k současnosti, došlo u Zuzany k prokazatelnému zlepšení v plnění školních povinností, školní pomůcky má, rodiče začali komunikovat se školou a absence je řádně a včas omlouvána převážně lékařem. ... Chování je bezproblémové, je komunikativní, došlo i ke zlepšení průběžné klasifikace. Přetrvávají pouze problémy v tělesné výchově, které jsou nyní omluveny lékařským zákrokem na chodidle.

Vzhledem k celkovému zlepšení nezletilé se domnívám, že není nutné jednání s rodiči na přestupkové komisi. Dojde-li k případnému zhoršení, budete včasně informováni.

třídní učitel

10.3 Zhodnocení práce výchovné poradkyně v této kauze

Výchovná poradkyně byla přítomna téměř všem jednáním úředního i neoficiálního charakteru. Po zaznamenání dívčiny zákeřnosti, kdy Zuzka byla schopná naprosto cíleně lhát, překrucovat pravdu a přitom se tvářit velmi nevinně, vydala ředitelka školy pokyn, že žádný vyučující nesmí s dívkou jednat osamoceně. Vždy ve spolupráci s jiným vyučujícím, nejlépe však s výchovnou poradkyní a všechna jednání musí mít písemný charakter. Bylo tak učiněno z důvodů ochrany pedagogických pracovníků před křivým nařčením.

Byla období, kdy Zuzka trávila více času ve sborovně nebo ředitelně než ve své třídě. Tím však byl narušen pracovní proces výchovné poradkyně, neboť často místo své výuky musela řešit problém.

Chování Zuzky bývalo teatrální, lehce agresivní a především útočné vůči učitelům. Jednat s ní bylo psychicky vyčerpávající a to zejména proto, že situace se nedala jinak řešit. Vyloučit Zuzku ze školy nelze, ona se přizpůsobit odmítala. Spolupráce s rodiči byla také velice špatná. Nerespektovali žádná doporučení, výzvy, až možnost obvinění ze zanedbání povinné péče je trochu přimělo k činnosti.

Výchovná poradkyně, ale i ostatní pedagogové školy využili všechny zákonné možnosti k řešení situace. Pravděpodobně by však bylo účinnější, kdyby v tomto případě mohl zasáhnout školní psycholog. Škola si jej ale nemůže z finančních důvodů dovolit.

11 Závěr

Cílem mé práce bylo zhodnotit funkci výchovného poradce na škole. V předložených kapitolách jsem se zabývala teoretickými postupy i konkrétní praxí. Je zřejmé, že požadavky na práci výchovného poradce jsou vysoké po stránce obsahové i duševní. Časová dotace na práci těmito požadavkům neodpovídá. Na druhou stranu je to práce rozmanitá.

Detailněji jsem se seznámila s náplní práce výchovné poradkyně na základní škole (kde také pracuji) a na gymnáziu. Rozhovory jsem však vedla i s poradci z jiných škol jičínského okresu, pracovníci Úřadu práce Jičín a Pedagogicko- psychologickou poradnou v Jičíně, rodiči. Reakce lidí na téma výchovného poradenství byly různé. Pokud byl dotázaným rodič bezproblémového žáka, věděl pouze, že výchovný poradce na škole funguje. Větší přehled měli rodiče žáků vycházejících ze základní školy.

Nejlépe propracovanou částí výchovného poradenství je kariérové a informační poradenství. Forma a náplň se liší pro základní školu a střední školu. Je to dáno charakterem školy. Žáci základní školy většinou přecházejí na další stupeň vzdělávání. Velice často nejsou zcela rozhodnutí, kde chtějí pokračovat. Také rodiče mají eminentní zájem na dalším studiu svého dítěte. Oproti tomu střední škola musí brát v úvahu, že její absolvent půjde do praxe. Také zde hraje svou roli fakt, že maturanti jsou již plnoletí.

Často řešenou oblastí jsou problémy u dítěte – postižení, SPU, hyperaktivita.... Školy se snaží pomoci těmto dětem všemi dostupnými prostředky – individuálně vzdělávací plán, kompenzační pomůcky atd. Informovanost na škole směřuje od výchovných poradců k vyučujícím jednotlivých předmětů. Většina výchovných poradců také upozorňuje učitele na konání kurzů či školení zaměřených na nápravu poruch v souladu s vyučovaným předmětem. Výchovní poradci vedou dokumentaci žáků se SPU.

Nejožehavější součástí práce výchovného poradce jsou problémy chování. Situace jsou řešeny ve spolupráci s třídními učiteli, vedením školy a rodiči. Organizují výchovné komise a vypracovávají z nich závěry. Na sledované základní škole jsou řešeny téměř všechny výchovné problémy s poradkyní. Na gymnáziu se výchovná poradkyně účastní jednání pouze v závažných nebo nejasných případech. Vzhledem k charakteru školy je kázeňských prohrašek méně než na základní škole.

Výchovné poradenství má své důležité místo ve škole. Ještě není zcela doceněno, ale v současném trendu zviditelňování své práce, věřím, že nastane obrat k lepšímu. Funkce již není vnímána jen jako formální záležitost, ale nabízí skutečnou pomoc. Učitelé, žáci i rodiče mají na blízku osobu, která má dovednosti a schopnosti pro řešení některých jejích problémů.

Všem výchovným poradcům přeji sílu a zdar v jejich namáhavé práci.

Seznam použité literatury a zdrojů

Dutkovská, V.: Projekt koncepce výchovného poradenství na základní škole ve Vysokém Veselí na 1. a 2. stupni. (závěrečná práce). Liberec 2004. Technická univerzita v Liberci, katedra pedagogická. Vedoucí závěrečné práce: PhDr. Michalová, PhD.

HadjMousová, Z.: Úvod do speciálního poradenství, 1. vyd. Liberec: TU v Liberci, 2002, ISBN 80-7083-659-8

HadjMousová, Z., Duplinský, J. a kol.: Diagnostika, Pedagogicko-psychologické poradenství II, Univerzita Karlova v Praze – Pedagogická fakulta, 2002 ISBN 80-7290-101-X

Michalová, Z.: Vybrané kapitoly z problematiky specifických poruch učení, 1. vyd. TU v Liberci, 2008, ISBN 978-80-7372-318-7

Michalová, Z.: Specifické poruchy učení na 2. stupni ZŠ a na školách středních. 2. rozšířené vydání. Tobiáš: Havlíčkův Brod, 2004, ISBN 80-7290-438-8

Pešatová, I.: Vybrané kapitoly z etopedie, 1. díl Klasifikace a diagnostika poruch chování, 1. vyd. Liberec: TUL 2003, ISBN 80-7083-750-0

Pospíšilová, B., Tišer, J.: Výchovné poradenství – soubor materiálů pro výchovné poradce základních škol. Hvěvín, Most 2003

Říčan, P.: Psychologie, 1. vyd. Praha: Portál, 2005, ISBN 80-7178-923-2

Štoček, M.: Rukověť základní školy. verze 1.2008, Nový Bydžov, aTre, v.o.s. 2008

Vágnerová, M.: Úvod do vývojové psychopatologie III. Vzdělávací handicap – postižení schopností nezbytných k učení. 1. vyd. Liberec: TU v Liberci, 2003, ISBN 80-7083-669-5

Valenta, J.: Školské zákony s komentářem a prováděcí předpisy právní stav k 23. 2. 2005, 1. vyd., Anag, s.r.o. Olomouc, 2005, ISBN 80-7263-265-5

Zelinková, O.: Poruchy učení, 2. vyd. Praha: Portál, 1996, ISBN 80-7178-096-0

Zelinková, O.: Pedagogická diagnostika a individuální vzdělávací program. Portál, Praha 2001, ISBN 80-7178-544-X

Metodická příručka 7, Modul A, Interpretace výstupů testů: vydal kolektiv RCV, s.r.o., 2004

http://portal.mpsv.cz/sz/local/jc_info/oddeleni_poradenstvi_a_rekvalifikaci/dokumenty/9interpretace_vysledku_comdi_a.pdf

Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních

<http://www.msmt.cz/dokumenty/vyhlaska-c-72-2005-sb-1>

Vyhláška č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných

<http://www.msmt.cz/dokumenty/vyhlaska-c-73-2005-sb-1>

Příloha č. 1

Smlouva o individuálním studijním plánu žáka

Jméno, příjmení: A.P.

Datum narození: 7. 8. 1996

Bydliště: Vysoké Veselí

Smlouvu mezi sebou uzavírají vedení ZŠ, zákonný zástupce dítěte a vyučující daných předmětů na období: **1 rok**

Školní rok: 2007/2008

Třída: 6.

Znění smlouvy:

Vedení základní školy se zavazuje, že učitelé budou respektovat sluchovou vadu žákyně. Po dohodě s rodiči bude žákyně vzdělávána dle individuálního programu v českém jazyce a anglickém jazyce. Rodiče se zavazují, že budou soustavně spolupracovat se školou a dohlížet na pravidelnou přípravu na vyučování.

Výsledky budou hodnoceny:

slovně známkou (nehodící se škrtněte)

Vedení školy..... Zákonný
zástupce.....

Razítko:

Vyučující daných předmětů.....
.....

Individuální vzdělávací program

Jméno žáka: A.P.

Datum narození: 7. 8. 1996

Škola: ZŠ Vysoké Veselí

Školní rok: 2002/2003

Třída: 6.

Základní údaje o žákovi:

Velmi snaživá dívka – ambiciózní, bez výrazných výukových problémů. Bohatá zájmová činnost – dochází do ZUŠ na výtvarný obor, hraje na flétnu, cvičí judo, tančí. V přípravě do školy, i ve výuce, je soustředěná, snaží si nové pojmy osvojit – rozšiřovat slovní zásobu. Mírné problémy se zařazením dívky do skupiny vrstevníků – komunikační překážky, vývojové sociální změny – úspěšnost / neúspěšnost ve skupině.

Závěry z vyšetření v PPP:

Dítě s dg. zbytky sluchu vpravo, vlevo surditas, vada je částečně korigována sluchadlem. Komunikuje verbálně s určitými obtížemi, potřebuje vytvořit podmínky pro odezírání, při verbálním kontaktu volit známá slova a jednodušší stavbu věty. Slovní zásoba zhruba odpovídá věku a těžké sluchové vadě, z hlediska artikulace mírné obtíže v oblasti sykavek, všechny hlásky jsou vyvozeny a je třeba je soustavně logopedicky udržovat.

Intelekt – úroveň rozumových schopností je v neverbální oblasti v pásmu nadprůměru, velice dobrý logický úsudek, výborná prostorová i plošná představivost.

Z hlediska osobnostního – dobře sociabilní, soustředěná, rychlé pracovní tempo, mírně neurotická z větší zátěže. Učivo dané osnovami zvládá, integraci vzhledem k těmto aspektům lze prozatím doporučit. Nadále bude sledována SPC a v případě potřeby bude situace řešena.

Pedagogická diagnóza učitele:

Komunikace je na dobré úrovni, komunikuje verbálně, řeč je srozumitelná obtížněji v důsledku vadné artikulace (logopedická náprava v SPC). Slovní zásoba je podprůměrná v důsledku SV. V hodinách ČJ a v naukových předmětech je třeba uplatňovat individuální přístup, vzhledem k tomu, že ne vždy porozumí otázce nebo správnému zadání úkolu. Bylo by vhodné během hodiny zadávat jí některé úkoly

písemně, zatím, co ostatní žáci pracují ústně. Tato možnost by mohla být využívána hlavně ve 4. a dalších hodinách, kdy je už dítě sluchově unaveno a pozornost rychle klesá. Problémy se slovní zásobou se odrážejí v naukových předmětech, kde snižují možnost porozumění vykládané látce. Zde je možné využít systému domácí přípravy „krok v před“, kdy rodiče proberou před vyučováním doma slovní zásobu z probíraného učiva a žák tak může v hodině lépe sledovat probíranou látku, protože má zvládnutou slovní zásobu.

Konkrétní úkoly:

český jazyk

- **mluvnice** – seznámení s jazykem, zvuková stránka jazyka, stavba slova a pravopis, tvarosloví, skladba (částečná redukce dle možností dítěte)
- **sloh** – vypravování, popis, zpráva a oznámení, jak se učíme (redukce dle možností dítěte)
- **literatura** – zaměřit se na pochopení textu a sdělení obsahu

Neustále rozvíjet slovní zásobu, co nejvíce informací psát na tabuli, chválit, nedávat diktáty, pouze doplňovací cvičení. Klasifikace číselná.

anglický jazyk:

Po dohodě s pí. uč. ze Speciální školy pro sluchově postižené děti v Praze, kam by žákyně měla v příštím roce přejít, přešla A.P. na zvláštní program v anglickém jazyce. Znamená to, že se učí podle stejné učebnice jako děti v Praze a program příslušného ročníku doháníme v individuálních hodinách. Dívka dále navštěvuje normální hodiny anglického jazyka ve své třídě, je však zohledněna při klasifikaci, jsou na ni kladeny nižší nároky. Je snaživá, pilná a při individuálním přístupu učivo zvládá.

naukové předměty:

- **matematika** – v hodinách klást důraz na jednoduché názorné vysvětlení pojmů z aritmetiky i geometrie, vytvářet představivost pomocí názorných pomůcek a modelů
- učivo redukovat přiměřeně podle momentálních schopností dítěte
- klasifikace číselná, písemné prověřování znalostí vždy s vysvětlením a rozбором
- témata: desetinná čísla, dělitelnost přirozených čísel, úhel a jeho velikost, osová souměrnost, trojúhelník, objem a povrch

zeměpis – v hodinách dbát na názorné vysvětlování základních pojmů, používat přiměřené a názorné pomůcky, modely, globus, atlas, mapy, obrázky, počítačový program

- učivo vzhledem k momentálnímu chápání a reakci dítěte redukovat
- klasifikace číselná
- témata: 1. slunce a vesmír, 2. Planeta Země, 3. Obecný fyzický zeměpis

fyzika –používat názorné příklady z praxe, vysvětlení abstraktních jevů a pojmů vztahovat na známé a dítěti pochopitelné jevy z přírody nebo z domácnosti

- klasifikace číselná
- písemné opakování formou doplňovacích testů
- témata: 1. Vlastnosti látek (stavba látek, elektrické vlastnosti látek, magnetické vlastnosti látek, fyzikální veličiny), 2. Elektrický obvod

dějepis – používat metody názornosti a přesnosti, tolerance při osvojování znalostí dějin pravěku a starověku

klasifikace číselná

témata: - 1. pravěk, 2. starověk – orientální despotie (Mezopotámie, Sumer, Babylón, Asyřané, Bible), 3. Egypt, Indie, Čína, 4. Antika – Řecko (Kréta, Mykény, Sparta, Athény, řecké náboženství, perské války, Alexandr Veliký), 5. Starý Řím (Apeninský poloostrov Aeneas, Etruskové, Řím králů, republika, punské války, reformy bratří Grakchů, Spartakus, Caesar, principát, Flaviovcí, Křesťanství, Diokletianus, Konstantin Veliký, Východořímská říše

přírodopis – používat metody názornosti, redukce učiva /pouze vybrané druhy a znaky)

- témata: 1. zoologie – prvoci, žahavci, ploštěnci, měkkýši, kroužkovci, členovci, 2. botanika – řasy, mechy, kapradiny, přesličky, plavuně, jehličnany, jednoděložné houby, lišejníky

Pomůcky:

Při výuce používat bezdrátový přístroj Solaris. Použití co nejvíce názorných pomůcek, počítačové programy, video.

Dívce zapůjčeny kompenzační pomůcky, speciální učebnice. Pro zlepšení akustiky je vybavena učebna závěsy, kobercem.

Způsob hodnocení:

Žákyně bude hodnocena číselně dle Pokynu MŠMT ČR z roku 2005

Organizace péče:

Jedenkrát týdně bude docházet na individuální hodiny anglického jazyka a dle potřeby u ostatních předmětů. Za metodickou správnost zodpovídá paní učitelka H.S. Dále dochází jednu hodinu týdně na logopedii. Učitelé budou spolupracovat s SPC.

Spolupráce s rodiči:

Každodenní pomoc při přípravě na vyučování (zvláště naukových předmětů). Konzultace s vyučujícími pravidelně.

Podíl žáka:

Je schopná se připravovat na vyučování. Nutné se více soustředit na osvojování nových pojmů a rozšiřovat slovní zásobu. Používat počítačových programů. Je velmi snaživá a vytrvalá.

Informace učitelům:

Všichni vyučující jsou informováni o obtížích a instruováni o přístupu k žákyni. Učitelé, kteří učí žákyni, jsou seznámeni s přístrojem Solaris a používají ho při všech svých hodinách.

Další kontrola: 31. 10. 2003

Podpisy:

- ředitel školy
- třídní učitel
- učitel českého jazyka
- učitel anglického jazyka
- učitelé naukových předmětů
- rodiče
- žák

Výchovná opatření na ZŠ a SŠ

Důtka ředitele školy – střední škola

Žák / zákonný zástupce nezletilého žáka

Adresa školy

Výchovné opatření

datum:.....

Ředitel školy (plný název školy).v.(adresa školy).....

podle § 10 vyhlášky MŠMT č. 13/2005 Sb.ve znění vyhlášky 374/2006 Sb., o středním vzdělávání, rozhodl udělit (jméno a příjmení, datum nar. a RČ).....

důtku ředitele školy

Toto výchovné opatření bylo uplatněno (podrobné zdůvodnění).....

.....
ředitel školy

Důtka třídního učitele – střední škola

Žák / zákonní zástupci nezletilého žáka

Adresa školy

Výchovné opatření

datum:.....

Třídní učitel (plný název školy).v.(adresa školy).....

podle § 10 vyhlášky MŠMT č. 13/2005 Sb.,ve znění vyhlášky 374/2006 Sb., o středním vzdělávání, rozhodl udělit (jméno a příjmení, datum nar. a RČ).....

důtku třídního učitele

Toto výchovné opatření bylo uplatněno (podrobné zdůvodnění).....

.....třídní učitel

Napomenutí učitele odborného výcviku – střední škola

Zákonní zástupci žáka

Adresa školy

Výchovné opatření

datum:.....

Učitel odborného výcviku (plný název školy).v.(adresa školy).....

podle § 10 vyhlášky MŠMT č. 13/2005 Sb., ve znění vyhlášky 374/2006 Sb., o středním vzdělávání, rozhodl po projednání v pedagogické radě udělit (jméno a příjmení, datum nar. a RČ).....

napomenutí učitele odborného výcviku

Toto výchovné opatření bylo uplatněno (podrobné zdůvodnění).....

.....
učitel odborného výcviku

Důtka učitele odborného výcviku – střední škola

Žák / zákonní zástupci nezletilého žáka

Adresa školy

Výchovné opatření

datum:.....

Učitel odborného výcviku (plný název školy).v.(adresa školy).....

podle § 10 vyhlášky MŠMT č. 13/2005 Sb., ve znění vyhlášky 374/2006 Sb., o středním vzdělávání, rozhodl udělit (jméno a příjmení, datum nar. a RČ).....

důtku učitele odborného výcviku

Toto výchovné opatření bylo uplatněno (podrobné zdůvodnění).....

.....
učitel odborného výcviku

Napomenutí třídního učitele – základní škola

Adresa rodičů nebo
zákonného zástupce

Adresa školy

Výchovné opatření

datum:.....

Třídní učitel (plný název školy).v.(adresa školy).....

podle § 17 vyhlášky MŠMT č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání, rozhodl po
projednání v pedagogické radě udělit (jméno a příjmení, datum nar. a RČ).....

napomenutí třídního učitele

Toto výchovné opatření bylo uplatněno (podrobné
zdůvodnění).....

.....
třídní učitel

Poznámka:

*Napomenutí třídního učitele není podle § 17 vyhlášky 48/2005 Sb. potřeba projednávat
v pedagogické radě. Toto ustanovení si škola pouze může dát. Škola tím informuje
rodiče o tom, že napomenutí žáka není pouze rozhodnutí jednoho pedagoga (třídního
učitele), ale např. všech vyučujících ve třídě.*

Důtka třídního učitele – základní škola

Adresa rodičů nebo
zákonného zástupce

Adresa školy

Výchovné opatření

datum:.....

Třídní učitel (plný název školy).v.(adresa školy).....

podle § 17 vyhlášky MŠMT č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání, rozhodl udělit
(jméno a příjmení, datum nar. a RČ).....

důtku třídního učitele

Toto výchovné opatření bylo uplatněno (podrobné
zdůvodnění).....

.....
třídní učitel

Důtka ředitele školy – základní škola

Adresa rodičů nebo
zákonného zástupce

Adresa školy

Výchovné opatření

datum:.....

Ředitel (plný název školy).v.(adresa školy).....

podle § 17 vyhlášky MŠMT č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání, rozhodl po
projednání v pedagogické radě udělit (jméno a příjmení, datum nar. a RČ).....

důtku ředitele školy

Toto výchovné opatření bylo uplatněno (podrobné
zdůvodnění).....

.....
ředitel školy

Příloha č. 3

Sankční řád

pro žáky Gymnázia a Střední odborné školy pedagogické v Nové Pace

Sankční řád respektuje Školní řád pro žáky Gymnázia a Střední odborné školy pedagogické Nová Paka. Účelem tohoto řádu je jasně stanovit kritéria pro udělování pochval a kárných opatření, dále určit a sjednotit postup učitelů při jejich udělování.

1. Pochvaly

1.1. Pochvala třídního učitele a pochvala ředitele školy

Důvody k udělení jakékoliv pochvaly nesmí být kumulovány. Více pochval v průběhu pololetí či průběžná celoroční práce žáků (časopis, divadlo...) bude ohodnocena na konci pololetí či školního roku Pochvalným listem ředitele školy. Tato ocenění navrhuji všichni vyučující průběžně celý školní rok.

1.1.1. Pochvala třídního učitele

Uděluje třídní učitel kdykoliv ve třídě za konkrétní akce menšího charakteru

- reprezentace školy v soutěžích a olympiádách na školní a okresní úrovni (výsledky sportovních soutěží hodnotí komise TV)
(např. Novopacký slaviček, školní a okresní kolo olympiády z ČJ, M, F atd., recitační soutěže, sportovní soutěže)
- péče o třídní výzdobu, o třídní knihu, organizace třídních akcí (výlety, ples...)
- účast na akcích pořádaných školou (Cesta k dobrovolnictví, asistenční služba, debatování, dobrá práce ve studentské radě...)

1.1.2. Pochvala ředitele školy

Navrhuje třídní učitel či jiný učitel na poradě, schvaluje pedagogická rada, uděluje ředitel školy ve třídě za:

- reprezentaci školy v soutěžích a olympiádách na krajské a národní úrovni
- konkrétní akce většího rozsahu

1.2. Informovanost zákonných zástupců

Pro udělení pochvaly třídního učitele obdrží třídní učitel formuláře, kde doplní pouze základní údaje. Formulář je k dispozici u sekretářky školy či na školním serveru. Pochvalu třídního učitele třídní učitel napíše, a předloží k podpisu řediteli školy. Pochvalu ředitele školy napíše ředitel osobně. Rodiče jsou informováni písemnou formou prostřednictvím žáků.

Třídní učitel veškeré udělené pochvaly třídního učitele a pochvaly ředitele školy hlásí výchovné poradkyni!!!

Ta vede evidenci, kterou doplňuje o výsledky z akcí prezentovaných na školních webových stránkách či o informace příslušných učitelů. Výchovná poradkyně společně s ředitelem školy a třídními učiteli na konci obou pololetí navrhuje udělení Pochvalných listů ředitele školy.

2. Kárná opatření

Důvody k udělování jakéhokoliv kárného opatření nesmí být kumulovány. V průběhu pololetí může třídní učitel nebo ředitel školy navrhnout i více důtek za konkrétní přestupky. Jsou udělovány bezprostředně za konkrétní přestupky.

2.1. Napomenutí třídního učitele, důtka třídního učitele

Třídní učitel uděluje kdykoliv ve třídě za:

- přestupek proti školnímu řádu menšího rozsahu – napomenutí až důtka dle závažnosti
- zápisy ve výchovném sešitě (pro žáky I. – IV.), ve výchovném listu a třídní knize
 - za 2 zápisy napomenutí
 - za 3 zápisy důtka TU, za každé další 3 důtka ŘŠ až podmínečné vyloučení

- za 3 zápisy týkajících se zapomenutí žákovské knížky
- pozdní příchody do školy
 - za 1 zápis napomenutí
 - za 2 zápisy důtka TU, za každé 2 další důtka ŘŠ (zápisy eviduje třídní učitel)
- chybný postup při omlouvání absencí
 - pozdní omlouvání absencí – poprvé – napomenutí (ŠŘ III/f), podruhé - důtka TU, více důtka ŘŠ

2.2. Důtka ředitele školy

Navrhuje třídní učitel nebo ředitel školy na poradě, schvaluje pedagogická rada, uděluje ředitel školy za:

- neomluvenou absenci 1 celý den a více
- opuštění školy bez předchozí omluvy (ŠŘ III/f) - při následné omluvě bude klasifikováno jako 1 neomluvená absence
- přinesení alkoholu či omamných látek do školy či na školní akci
- požití alkoholu či omamných látek ve škole či na školní akci
- příchod do školy pod vlivem alkoholu či omamných látek
- kouření ve škole, v areálu školy (vymezeno školním řádem IIA/8) a na akcích pořádaných školou)

2.3. Podmínečné vyloučení ze školy

O podmíněčném vyloučení rozhoduje ředitel školy. V rozhodnutí o podmíněčném vyloučení stanoví zkušební lhůtu, a to nejdéle na dobu jednoho roku (§ 31 Školského zákona). Podmínečné vyloučení uděluje ředitel za:

- závažné zaviněné porušení povinností stanovených Školním řádem
- zvláště hrubé slovní a úmyslné fyzické útoky žáka vůči pracovníkům školy a ostatním žákům
- opakované kázeňské problémy bez snahy o jakoukoliv nápravu (viz 2.1) – zápisy ve vých. sešitě, listu, TK

2.4. Informovanost zákonných zástupců

O udělení kárného opatření jsou zákonní zástupci žáků informováni prokazatelně (písemně) a bezprostředně. Pro udělení důtky třídního učitele obdrží třídní učitel formulář v elektronické podobě, ve kterém doplní pouze základní údaje. Formulář je k dispozici u sekretářky školy či na školním serveru. Důtku třídního učitele třídní učitel napíše, podepíše a předloží k podpisu řediteli školy. Důtky ředitele školy napíše ředitel osobně. Zákonní zástupci obdrží vyrozumění o udělené důtce doporučenou poštou. O podmíněčném vyloučení nebo vyloučení žáka rozhodne ředitel školy do dvou měsíců ode dne, kdy se o provinění dozvěděl. O svém rozhodnutí informuje pedagogickou radu a zákonné zástupce žáků. Žák přestává být žákem školy dnem následujícím po dni nabytí právní moci rozhodnutí o vyloučení (§31 Školského zákona).

3. Hodnocení chování známkou na vysvědčení

Třídní učitel eviduje počty pochval třídního učitele a ředitele školy, napomenutí, důtek třídního učitele a důtek ředitele školy. Na základě této evidence navrhuje příslušný stupeň hodnocení chování (např. 3 třídní důtky – 2 z chování, 4 třídní důtky a více - 3 z chování) – projednáno pedagogickou radou dle závažnosti

Třídní učitelé veškerá udělená kárná opatření hlásí výchovné poradkyni, ta je eviduje. Výchovná poradkyně společně s ředitelem školy a třídními učiteli na konci každého pololetí individuálně řeší návrhy na sníženou známku z chování (s ohledem na případné udělené pochvaly). O snížené známce z chování informuje ředitel pedagogickou radu na klasifikační poradě.

Tento Sankční řád se stává přílohou Školního řádu pro žáky Gymnázia a Střední odborné školy pedagogické v Nové Pace.

Výchovná komise - zápis

Škola:

Č.j.:

ZÁPIS z jednání výchovné komise dne

Dne se uskutečnilo jednání výchovné komise školy, na kterou byli pozváni rodiče žáka:

k projednání jeho kázeňských přestupků:

Škola před pozváním na jednání výchovné komise udělila žákovi tato výchovná opatření:

a vzhledem k tomu, že se chování žáka nezlepšilo, považuje jednání výchovné komise za poslední možnost jak dosáhnout nápravy.

Přítomni:

- za školu: , zást. ředitele
, výchovná poradkyně
, třídní učitelka

- rodiče žáka:

Program:

1.Škola opětovně seznámila rodiče s výchovnými problémy jejich dítěte a žádá rodiče o zvýšený dohled a péči o žáka.

Pokud se situace nezlepší, bude požádán o pomoc odbor sociální péče ÚMČ

.....

2.Vyjádření rodičů:

Podpis rodičů:

Podpisy za školu:

